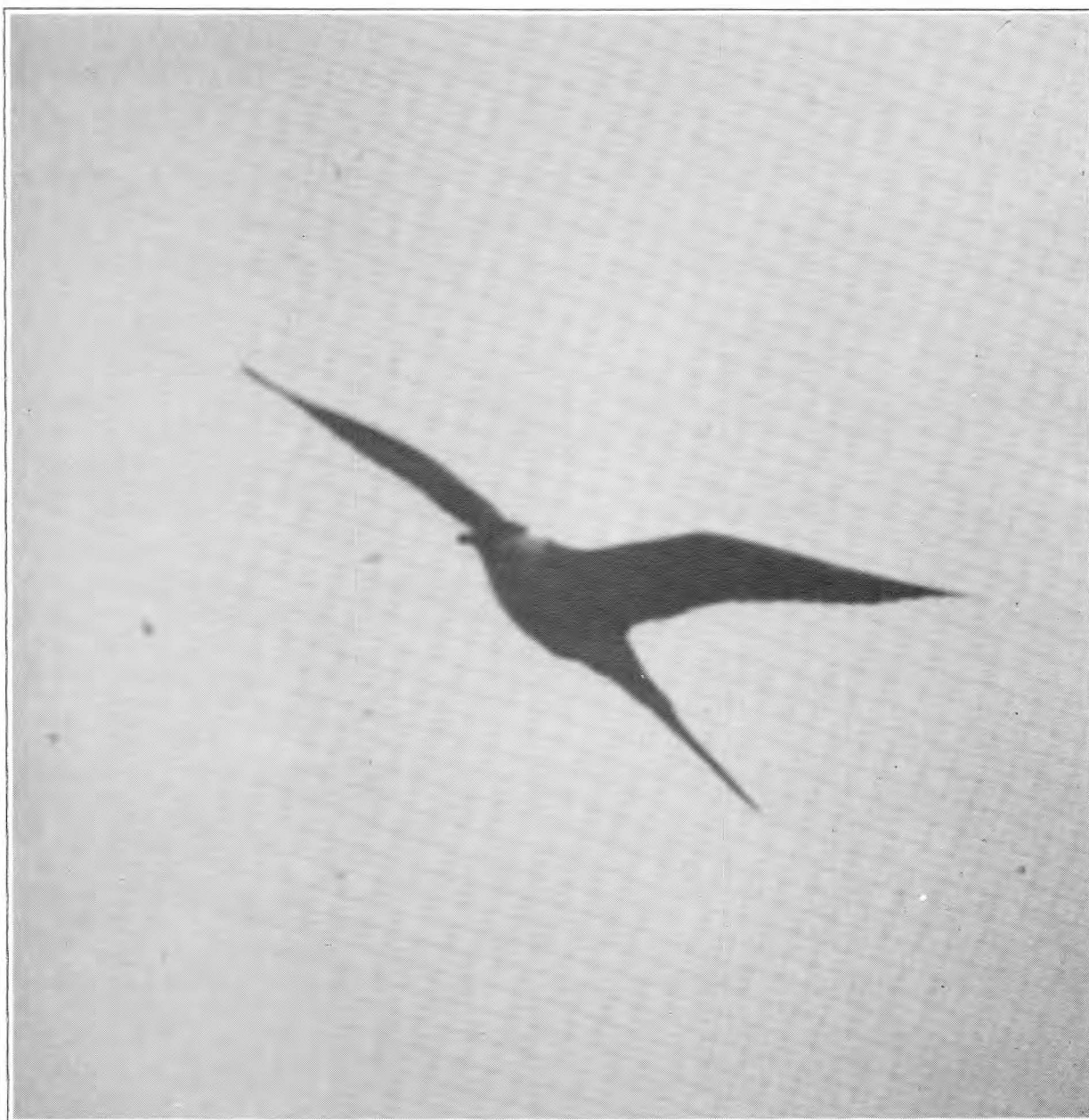

BUSKSKVETTEN

Nr. 4 * 1997 * 13. årgang

FJELLJO (foto: Torkild Jensen)

REDAKSJONELT:

REDAKTØR: Terje Bakken Tlf: 32877228 Kongleveien 21 <u>3055 Krokstadelva</u>	OPPLAG: 350 ABONNEMENT: kr.70,- pr. år
	<u>ANNONSEPRISER:</u>
Redaksjonsmedarbeider: Leif Palmstrøm Post til Buskskvetten sendes til redaktøren.	1/1 side kr 500,- for 1 innrykk, kr 2000,- pr år ½ side kr 250,- for 1 innrykk, kr 1000,- pr år ¼ side kr 125,- for 1 innrykk, kr 500,- pr år
NESTE NUMMER AV BUSKSKVETTEN KOMMER ca. 1. mars FRIST FOR INNSENDING AV STOFF: 10.februar	

NOF AVD. BUSKERUDS REPRESENTANT I NOFS LANDSSTYRE:**LEIF PALMSTRØM ØVRE EIKER l.l. - varamann: Erland Tollefsen D.O. l.l.****NOF AVD. BUSKERUDS STYRE 1997**

Leder :	Torkild Jensen	D.O. l.l.	1997-1998
Nestleder:	Tonny Andersen	D.O. l.l.	1997
Sekretær /redaktør:	Terje Bakken	Øvre Eiker l.l.	1997-1998
Kasserer:	Bent Fjeldheim	Hemsedal l.l.	1997
1. styremedlem:	Jon Ludvig Hals	Øvre Eiker l.l.	1997-1998
2. styremedlem:	Leif Palmstrøm	Øvre Eiker l.l.	1997
1.varamedlem:	Lars Thomas Poppe	D.O. l.l.	1997-1998
2.varamedlem:	Erland Tollefsen	D.O. l.l.	1997
Revisor:	Martin Lindal	Hemsedal l.l.	1997
Valgkomite:	Lars Egil Furuseth (leder)	Geilo. l.l.	1997
	Olav Huso	Hemsedal l.l.	1997-1998
	Anders Hals	Øvre Eiker l.l.	1997-1998-1999
LRSK:	Torkild Jensen	D.O. l.l.	
Vinteratlas	Steinar Stueflotten	D.O. l.l.	

VIKTIGE ADRESSER INNEN NOF-BUSKERUD:

NOF Buskerud	c/o Terje Bakken, Konglevn.21	3055 Krokstadelva
NOF Øvre Eiker l.l.	Boks 31	3301 Hokksund
NOF Hemsedal l.l.	v/Bent Fjellheim	3560 Hemsedal
NOF Geilo l.l.	v/Lars Egil Furuseth, Dagali	3580 Geilo
NOF Drammen l.l.	Boks 288	3001 Drammen
NOF Ringerike l.l.	Boks 2058 Veien	3501 Hønefoss
LRSK :	Jon Ludvig Hals, Uranusvn. 2	3055 Krokstadelva
Vinteratlas:	Steinar Stueflotten, Damenga 19	3032 Drammen

INNHOLD

Leder	Torkild Jensen	side 111
Sjeldne fugler i Buskerud i 1996	LRSK	side 112
Fuglelivet langs Numedalslågen	Hans Jørgen Hovelstad	side 124
Ornitolog-invasjon i Finnmark	Torkild Jensen	side 125
Fugler og natur i Buskerud	Bjørn H.Larsen-Viggo Ree	side 130
VinterAtlas i Buskerud 97/98	Steinar Stueflotten	side 138
Nytt fra Ringerike og Hole		side 141
Nytt fra NOF Øvre Eiker Lokallag		side 143
Buskerud rundt		side 143

Leder

Vinteren er straks i full gang igjen – her i Trondheim kom den i midten av oktober i år. Det er en litt uvant situasjon at det er når snøen dukker opp, at feltsesongen nærmer seg! Når dere har dette nummeret av Buskskvetten i hendene, er det bare å komme seg ut å registrere i VinterAtlas. Buskerud er faktisk blitt et foregangsfylke i dette prosjektet, mye takket være ivrige enkeltpersoner og en flink koordinator. Jeg håper at det blir enda flere deltagere denne vinteren!

Høsten har vært spennende på flere måter. På fuglefronten har jeg fulgt med på Internett om observasjoner, og det har virkelig skjedd mye. I Buskerud har vi fått tilføyd sabinemåka til listen over registrerte fuglearter; Få hadde vel ventet at den skulle dukke opp i Tyrifjorden! Bølger av sabinemåker, polarlomvi og annen alke- og havsfugl har skylt innover store deler av Nordsjølandene i høst, til glede for mange fugleinteresserte. I høst har det i tillegg blitt sett mye annet sjeldent her til lands; Myrpiplerke, vannpiplerke og bengalterne blir alle nye arter for landet hvis observasjonene blir godkjent.

Spennende har det også vært med regjeringsskiftet i høst. Nå har vi fått inn en regjering hvor NOF burde ha gode muligheter til å bli hørt, i alle fall hvis vi skal tro regjeringspartienes programmer. Den nye miljøvernministeren kommer nesten rett fra miljøvernbevegelsen, og det burde jo være positivt. Vi får bare håpe at veien fra ord til handling ikke plutselig blir mye lengre, nå når idealistene plutselig har fått makten i hendene...

På Fiskumvannet har det for øvrig skjedd omdiskuterte ting i høst. Som de fleste kjenner til, har forvaltningsplanen for Fiskumvannet endelig blitt vedtatt av Fylkesmannen i Buskerud i sommer. Noen av tiltakene er allerede iverksatt, nemlig det som går på tynning av skog og kratt i reservatet. Hensikten med dette er å gjenskape det kulturlandskapet som preget områdene rundt Fiskumvannet tidligere. Dette er en vanskelig sak: Hvem kan bestemme hvordan det skal se ut ved Fiskumvannet? Hvorfor skal et menneskeskapt *kulturlandskap* gjenskapes i et *naturreservat*? Den vanligste og allment aksepterte argumentasjonen som brukes for å »restaurere» våtmarksområder, er å tilrettelegge for et størst mulig stedegent biologisk mangfold. Det bør altså ikke være landskapsmessige hensyn som primært legges til grunn for restaureringsarbeidet. På Fiskumvannet har nå ryddingen etter manges mening gått vel langt. Store deler av vierkrattet sentralt i reservatet er fjernet. Dette har ført til at habitatet til mange fuglearter som lenge har holdt til her, nesten er forsvunnet. Er dette fornuftig restaureringsarbeid? Hvorfor har ikke Fylkesmannen trukket inn NOF mer i denne prosessen? Ornitologene som i en årrekke har besøkt Fiskumvannet, har mer kunnskap enn noen andre om hvilke fugler som opptreer hvor i reservatet. Vi håper at Fylkesmannen i fremtiden går mer varsomt frem, i stedet for å foreta »restaureringsarbeid» som kan vise seg å være skjebnesvangert i ettertid!

Fuglehilsen fra

Sjeldne fugler i Buskerud 1996

Rapport fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomiteen (LRSK) i Buskerud

En ny rapport fra LRSK, denne gang med observasjoner hovedsakelig fra 1996. Komiteen har hatt mange saker til behandling, og det har blitt nok en fyldig rapport!

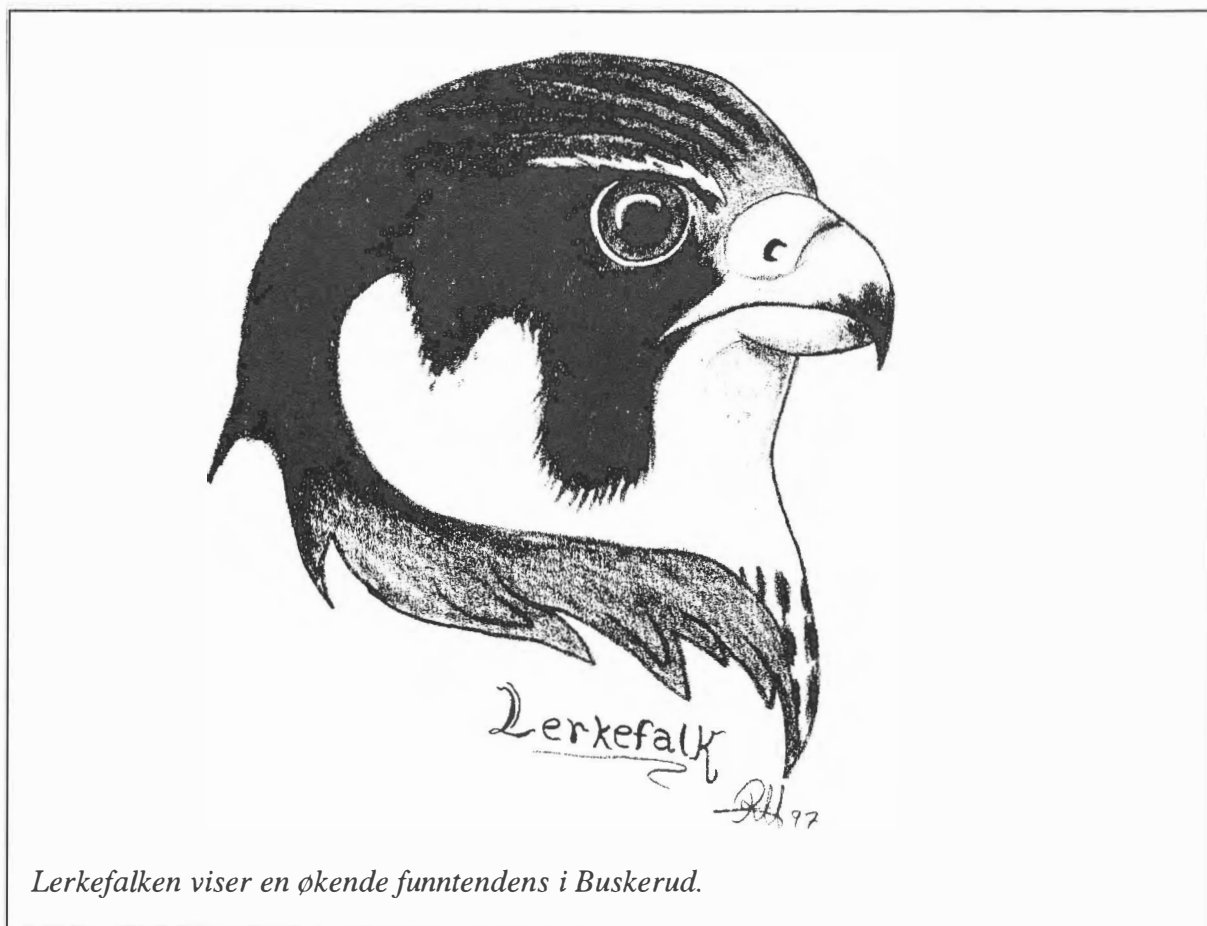
**Tekst: Torkild Jensen, Lars-Egil Furueth, Jon Ludvig Hals, Kendt Myrmo & Lars Thomas Poppe
Tegninger: Roger Holmen**

Saksbehandling

Denne rapporten omhandler totalt 90 saker. De fleste av disse sakene er fra 1996. Også i denne rapporten er det imidlertid mange eldre saker. Flere observatører sendte inn større bunker med saker, deriblant flere eldre saker, etter at det nye LRSK ble

inneholde. Kontakt for øvrig gjerne LRSK for å få mer opplysninger om dette!

LRSK har videresendt fire saker til behandling i NSKF. Dette gjelder elvesanger (Juveren, Ringerike 07-09.06.96 og Fiskumvannet, Øvre Eiker 10-12.07.96), trostesanger (Furua, Fiskumvannet,

Lerkefalken viser en økende funntendens i Buskerud.

opprettet.

De fleste sakene er godkjent. Ni saker (10%) kunne imidlertid ikke godkjennes av ulike årsaker. Gjennomgående var beskrivelsen for mangelfull på disse sakene. Se for øvrig forrige LRSK - rapport for mer informasjon om hva en beskrivelse bør

11.07.93) og hybrid krikband x brunnakke (Juveren, Ringerike 05.05.96) Alle unntatt det sistnevnte er nå NSKF - behandlet, og publisert i denne rapporten.

Noen hovedtrekk fra forekomsten

Funnstatistikken i denne rapporten har endret seg radikalt fra forrige rapport. Dette skyldes først og fremst at innrapporteringen fra deler av fylket har blitt bedre. Dette gjelder spesielt Øvre Eiker, som nå har inntatt sin velfortjente plass som Buskeruds mest spennende fuglekommune. «Konkurransen» fra Tyrifjord - området er fremdeles hard. Kommunene Ringerike, Hole og Modum har til sammen 26 av funnene. Lier er også betydelig bedre representert i denne rapporten enn i den forrige. Flere av kommunene som var med i forrige rapport, har uteblitt i denne. Sannsynligvis viser funnstatistikken fra 1996 et forholdsvis godt bilde av hvordan funn av LRSK - arter i Buskerud fordeler seg. Se for øvrig figur 1.

Figur 2 viser den månedlige fordelingen av LRSK - funn. Også denne har forandret seg radikalt fra forrige rapport. Den gang viste statistikken en forholdsvis jevn månedsfordeling, med en høy andel funn vinterstid. Nå ser vi en mer typisk sjeldenhetsfordeling; Mai dominerer sterkt, med april, juni, juli september og oktober som etterfølgere. Totalt sett ser det ut til at våren er den store tiden for sjeldne fugler i Buskerud. Den høye andelen maifunn skyldes for en stor del Fiskumvannet, som hadde en særdeles innholdsrik vår i 1996.

Ikke godkjente saker og rapporteringsarter er ikke medregnet i denne statistiske analysen.

Figur 1. Funnstatistikk pr. kommune.

Kommune	Funn
Drammen	1
Hol	2
Hole	9
Hurum	4
Lier	11
Modum	2
Ringerike	16
Øvre Eiker	35
Ål	2

Figur 2. Funnstatistikk pr. måned.

Måned	Antall funn
Januar	5
Februar	1
Mars	0
April	11
Mai	25
Juni	11
Juli	10
August	6

September	10
Oktober	10
November	3
Desember	5

LRSK/NSKF har godkjent to nye arter for fylket: Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus* og dvergterne *Sterna albifrons*. I tillegg til dette inneholder rapporten en rekke interessante funn; mandarinand (tredje funn), grønlandsmåke (andre funn), rovterne (andre funn?), elvesanger (andre og tredje funn) og pirol (fjerde funn?) er blant de mest spesielle.

Oppbygning av rapporten

Denne rapporten er i det store og det hele bygd opp etter mønster fra NSKFs årsrapporter. For en nærmere redegjørelse for dette henvises det til Gustad (1997).

Opplysningene i artsgjennomgangen settes opp på følgende vis:

(1) fuglens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) antall funn/individer i parentes (funn/individer før rapportåret - funn/individer i rapportåret 1996), (4) angivelse av hvilken funnkategori som er med i rapporten (eks. vinterfunn). R betyr at arten er rapporteringsart, og at LRSK ikke krever beskrivelse av funnene, (5) år, (6) kommune, (7) antall (ikke angitt hvis 1) (8) kjønn og alder hvis bestemt, (9) lokalitet, (10) dato(er), (11)* bak dato angir positivt belegg, og en parentes med symbol angir beleggets form (F - fotografi, V - video/filmopptak, L - lydopptak og D - drept eller funnet død hvis den er innsamlet og skinnlagt/utstoppet), (12) navn på den som observerte fuglen (ved opptil tre observatører angis samtlige alfabetisk, ved flere enn tre observatører angis hovedobservatøren(e)), (14) kommentarer til observasjonen, (15) det totale hekke- og overvintringsområdet grovt angitt i parentes og (16) funnkomentar.

Generelle referanser (kuttet ut i teksten):

Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994: *Norsk Fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu. 552 s.

Fylkesmannen i Buskerud & Buskerud Fylkeskommune 1996: *Biologisk mangfold i Buskerud. Truede og sårbare arter og deres leveområder. Rødlister*. 165 s.

Howard, R. & Moore, A. *A Complete Checklist of the Birds of the World*. London. 1991. 622 s.

Dvergdykkeren er en fast, men fåtallig overvintrer i Buskerud. Hvor hekker den?

Godkjente saker

Toppdykker *Podiceps cristatus* (? - 1/9)

1996 ØVRE EIKER: 4 2K+ og 5 1K (2-3 hekkende par) Fiskumvannet våren/sommeren 1996 (J. L. Hals m.fl.).

(Sentrale deler av Eurasia, Øst-og Sør-Afrika samt spredt i Oceania) Det eneste rapporterte hekkefunn fra tidligere år er også fra Fiskumvannet, i 1980 (!). Toppdykker er underrapportert fra denne lokaliteten, og observatører oppfordres til å sende inn eldre funn for å rette opp funnbildet i fylket.

Horndykker *Podiceps auritus* (14/16 - 1)

1993 HOLE: 2 1K Steinsvika 14.08 (K. Myrmo).

1995 RINGERIKE: 2K+ Åsa, Steinsfjorden 01.05 (K. Myrmo). 2 2K+ Sælabonn/Steinsvika 15.09 (K. Myrmo).

ØVRE EIKER: 2K+ Fiskumvannet 28.04 (Årsmøteekskursjon NOF sentralt, innrapportert av L. T. Poppe).

1996 RINGERIKE: 1K Nordfjorden/Tyrifjorden 20.10 (K. Myrmo).

(Nordlig, nesten cirkumpolar utbredelse; I Europa kun Island, Skottland og Fennoskandia) De fleste horndykkerfunnene fra Buskerud er fra Tyrifjorden våtmarkssystem. Totalt er det gjort åtte vårfunn og syv høstfunn. Maksimalt er fire individer i sommerdrakt observert i Nordre Tyrifjorden 04.05.1985. Vårfunnene er meget konsentrert til overgangen april/mai (25.04-04.05). Høstfunnene er mer spredt (18.08-10.11).

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis* (? - 6/8)

1995 HOLE: 1K+ Steinsvika 21-24.10 (K. Myrmo).

1996 ØVRE EIKER: 2 Vestfosselva 20.01 (A. R. Espelien, T. Jensen, A. Hals, L. T. Poppe). 2K+ Fiskumvannet 14-19.05 (J. L. Hals, H. Heggland, L. T. Poppe). MODUM: Bergsjø 13.01 (B. H. Larsen). RINGERIKE: 2 1K+ Juveren 06.10 (K. Myrmo). 2K+ Hovsenga 13.01 (K. Myrmo). 2K+ Hovsenga 15.12 (R. G. Simonsen).

(Vidt utbredt art; primært tempererte strøk av Eurasia samt Afrika) Fra 01.01.1997 er dvergdykkeren rapportert i Buskerud, og funn trenger dermed ikke lenger beskrives. De fleste observasjonene av dvergdykker i fylket er fra faste overvintringssteder i elvene. Det foreligger få vårfunn.

Storskarv *Phalacrocorax carbo* innlandsfunn
1995 ÅL: 30 2K+ Rødungen 02-03.09 (L. T. Poppe).

(Spredt i Eurpa, Sør-Afrika, Sentral- og Sør-Asia, Sør-Oceania og vestkysten av Nord-Amerika) Det observeres jevnlig storskarv rastende langs vassdrag og innsjøer under vår- og høsttrekket i fylket, vanligvis i små flokker (1-5 individer). Observasjoner av større flokker er også beskrevet tidligere: 26 individer i Hovsfjorden, Hol 13.05.1989 (Breiehagen 1992), 80+ trekkende over Strandavatnet, Hol 22.04.1995 (L. E. Furuseth, upubl.) og 79 individer trekkende over Linnesstranda, Lier 30.04.1995 (Nygård 1997). Over Fiskumvannet, Øvre Eiker er det observert flokker på opptil 200 individer (Kolberg 1993). Løvenskjold (1947) nevner blant annet Tyrifjorden og Eikeren, hvor enkeltindivider er blitt påtruffet under høsttrekket. Ett individ ble bytte for kongeørn på østsiden av Hardangervidda, Hol (980 m.o.h.) i april 1989 (L. E. Furuseth upubl.). Observasjonene ser ut til å være konsentrert omkring april-mai og september-oktober. Langs kysten blir storskarven vanligere og vanligere i Oslofjorområdet.

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis* (? - 0)
1995 HURUM: 1K+ Haraldstangen 08.10 (L. T. Poppe).

(Spredt utbredelse langs kysten av Vest- og Sør-Europa) Toppskarv observeres sjelden i Buskerud. Arten opptrer sporadisk i indre Oslofjord, og med bedre dekning av fylkets kystkommuner vil det trolig bli flere observasjoner.

Gråhegre *Ardea cinerea* H (4 - 0)
1995 HURUM: Koloni med minst ti 2K+ og minst syv juv. sesongen 1995 (T. Jensen, L. T. Poppe). Regnes som ett hekkefunn.

(Eurasia og Afrika) Flere hekkeplasser begynner nå å bli kjent i Buskerud, selv om det høyst sannsynlig ennå er flere av dem...

Tundragås *Anser albifrons* (4 - 2)
1996 HOLE: 2 2K+ Steinsvika 01.05 (F. Ljønes).
RINGERIKE: 2K Synneren 23.04 (K. Myrmo).

(Nordlig cirkumpolar utbredelse; trekker sørover til tempererte strøk vinterstid) Av de tidligere funnene av arten i Buskerud er tre gjort i Tyrifjorden våtmarkssystem og ett i Gol 06-08.05.1990. Det foreligger bare ett høstfunn (Nordre Tyrifjorden 20-25.10.1990).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchos* R
Observasjoner fra 1996:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
25.04	Minst 120	Steinsfjorden, Hole	K. Myrmo
02.05	Ca. 200	Nordre Tyrifjorden, Ringerike	V. Ree
08.05	Flere	Tyristrand, Ringerike	E. Helgesen
»	90	Karlsrudtangen, Ringerike	K. Myrmo
»	55	»	»
09.05	49	»	»
10.05	40	»	V. Ree
»	75	»	»
11.05	3	»	K. Myrmo m.fl.
12.05	Flere	Hønefoss, Ringerike	B. Myrmo
15.05	210	Nordre Tyrifjord, Ringerike	V. Ree
16.05	20	Karlsrudtangen, Ringerike	»
16.05	300	»	K. Myrmo
16.05	600	»	V. Ree
17.05	250	»	K. Myrmo
23.05	120	»	V. Ree
19.09	Liten flokk	Hønefoss, Ringerike	K. Myrmo
24.09	90	Røyse, Hole	»
»	Liten flokk	»	R. Beckhaug
»	5	Karlsrudtangen, Ringerike	K. Myrmo
»	80	Juvern, Ringerike	»
01.10	Ca. 100	Nakkerud, Ringerike	E. Helgesen
20.10	80	Åsa, Ringerike	K. Myrmo
25.10	6	Karlsrudtangen, Ringerike	B. H. Larsen

Oversikten over viser at kortnebbgåstrekket er meget markant over Buskerud. Spesielt konsentrert virker trekket å være over Tyrifjordens våtmarkssystemer, hvor flere flokker også raster.

Sædgås *Anser fabalis* (4 - 2/63)
1996 ØVRE EIKER: 62 Fiskumvannet 28.09 (B. T. Bollerud, P. Ø. Klunderud).
Fiskumvannet 28.09 (J. L. Hals). Regnes som to funn.

(Nordlige palearktisk) Dette er bare det femte og sjette godkjente funnet i Buskerud. Flokken på 62 individer representerer en svært uvanlig observasjon. I 1994 ble det innrapportert 79 individer på landsbasis (Myklebust m.fl. 1994).

Hvitkinngås *Branta leucopsis* (8 - 3/9)

1996 ØVRE EIKER: 2K+ Fiskumvannet 22.05 (B. V. Nygård). 7 1K+ Fiskumvannet 28.09 (J. L. Hals).
HOLE: 2K+ Steinsfjorden 02.06 (K. Myrmo).

(Naturlig hekkeutbredelse på Grønland, Svalbard, Nordvest-Russland og Sverige; Introduisert i Nord-Europa, blant annet Indre Oslofjord) Tre funn i 1996 er mye, og kan tyde på en stigende funnfrekvens. Dette er høyst sannsynlig fugler fra Oslofjordbestanden. Det kan for øvrig nevnes at syv hvitkinngjess ble observert i Sandebukta, Nordre Vestfold, dagen etter at hvitkinngjessene hadde forsvunnet fra Fiskumvannet (Jensen 1997).

Mandarinand *Aix galericulata* (2 - 1)

1996 RINGERIKE: 2K+ hann Sokna 14.05 (K. Myrmo).

(Øst-Asia; Forvillet hekkebestand i Storbritannia) Dette er det tredje funnet i Buskerud. Tidspunktet og fuglens atferd gjorde at mistanke om hekking ble reist.

Snadderand *Anas strepera* (8 - 1/2)

1996 HOLE: 2K+ hann og hunn Steinsvika 16.05 (K. Myrmo).

(Nord-Amerika og Eurasia; sparsomt forekommende i store deler av utbredelsesområdet) Snadderanda er sjelden i Buskerud, og med et funnmønster som viser sterk konsentrasjon til midtre/nedre deler av fylket og vårhalvåret (mai/juni).

Knekkand *Anas querquedula* R

Observasjoner fra 1996:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
05.05	Par	Svarstadvika, Hole	K. Myrmo
12.05	Hann	»	»
13.05	Hann og 2 hunner	Linnesstranda, Lier	L. T. Poppe
14.05-16.08	2 hanner og en hunn	Fiskumvannet, Øvre Eiker	B. T. Bollerud, J. T. Bollerud, J. L. Hals m.fl.
16.05	Par	Steinsvika, Hole	K. Myrmo, V. Ree
»	»	Sælabonn, Hole	K. Myrmo
20.05	2 par	Svarstadvika, Hole	K. Myrmo
23.05	2 par	Sælabonn, Hole	B. H. Larsen
01.06	Hann	»	K. Myrmo, V. Ree
02.06	2 par	»	K. Myrmo
07.06	2 hunner	Svarstadvika, Hole	K. Myrmo
13.06	Eklipse hann	Sælabonn, Hole	»
21.06	Hunn	»	»
20.08	2 hunn-fargede	»	»

(Tempererte deler av den palearktiske region; Norge representerer et nordlig og vestlig ytterpunkt for arten) 1996 var et meget godt år for knekkanda i Norge og Buskerud. De fleste av funnene er fra Tyrifjorden våtmarkssystem, hvor arten ble sett jevnlig i mai og juni på flere lokaliteter. Foruten Tyrifjorden ses den regelmessig ved Linnesstranda og Fiskumvannet.

Taffeland *Aythya ferina* (? - 3/11)

1992 RINGERIKE: 2K+ hann Juveren 04.10 (K. Myrmo).
1994 HOLE: 2 2K+ hunn Steinsfjorden 17.09 (K. Myrmo).
1995 ØVRE EIKER: 3 hann og 4 hunn (2K+) Fiskumvannet 28.04 (Årsmøteekskursjon, NOF sentralt, innrapportert av L. T. Poppe).
1996 HOLE: 2 2K+ hann og hunn Steinsvika 16.05 (K. Myrmo).
RINGERIKE: 2 2K+ hann og ubestemt Juveren 05.05 (K. Myrmo).
ØVRE EIKER: 5 hann og 2 hunn (2K+) Fiskumvannet 04.05 (B. T. Bollerud, J. L. Hals, L. T. Poppe).

(Sentrale/østlige deler av Palearktis, øst til Baikalsjøen) Arten begynte å opptre oftere i Buskerud i løpet av 1990-årene, parallelt med økningen i funnmengden i Oslo/Akershus og Vestfold. Nå er den jevnlig forekommende, både på Fiskumvannet og i Tyrifjordens våtmarkssystemer.

Lappfiskand *Mergus albellus* (24 - 3)

1996 HOL: 2K+ hann Hovsfjorden 05.04 (L. T. Poppe).
MODUM: 1K+ hunn Bergsjø 11.11-01.12 (G. Gaarder, B. H. Larsen).
ØVRE EIKER: 2K+ hunn Fiskumvannet 19.05 (T. Schandy)

(nordøstlige deler av Fennoskandia øst til Kamtsjakt) 1996 var et år med forholdsvis mange observasjoner av lappfiskand på Østlandet. Tre funn ble altså gjort i Buskerud. Tidligere funn har vært forholdsvis vidt spredt, men flest funn er registrert i Tyrifjorden-området.

Sivhauk *Circus aeruginosus* (? - 7/8)

1996 ØVRE EIKER: 1-2 1K/2K+ Fiskumvannet 14.05-27.09 (J. L. Hals, B. T. Bollerud, P. Ø. Klunderud m.fl.). 2K+ hunn Fiskumvannet 25.04-10.05 (T. Bakken, J. L. Hals, L. Palmstrøm). 2K+ hann 17.05 (J. L. Hals). 2K Fiskumvannet 29.05 (B. T. Bollerud, P. Ø. Klunderud, B. V. Nyhus). 2K+ hunn Fiskumvannet 04.09 (F. Gregersen). Funnene fra Fiskumvannet

i 1996 er vanskelig å analysere. Her er de regnet som fem funn av seks individer. RINGERIKE: 2K Juveren 11.05 (K. Myrmo). 1K Karlsrudtangen 11.08 (K. Myrmo).

(Vesentlig østlige deler av vestre Palearktis) Frem til 1996 var sivhauken å regne som en sjeldenhet i Buskerud, så også ved Fiskumvannet. Denne sesongen var imidlertid sivhauken et mer eller mindre fast innslag på en tur til lokaliteten. Funnene herfra viser at voksen hann og hunn ble observert ved Fiskumvannet på våren, og voksen hunn ble igjen sett på høstparten. Store deler av sommerhalvåret ble ungfugler observert. Denne opptreden indikerer sterkt at sivhauken hekker i regionen. Nærmere undersøkelser i årene fremover vil klargjøre sivhaukens status i fylket. Med bakgrunn i at sivhauken nå ser ut til å opptre regelmessig ved Fiskumvannet og i Tyrifjordens våtmarkssystemer, er det ikke lenger krav om beskrivelse av observasjoner herfra.

Myrhauk *Circus cyaneus* H (3 - 0)

1994 ÅL: Par 28.06-05.07 (K. B. Poppe, L. T. Poppe, A. W. Thinn).

(Cirkumpolar utbredelse, primært i nordlige og

tempererte strøk; forekommer noe spredt, mest regelmessig i sentrale deler av Sibir) Tre hekkefunn er gjort i Buskerud, ett i 1993 i Ål og to i 1994 i Ål og Nore & Uvdal (Jensen & Hals 1997). Myrhauken sees regelmessig på potensielle hekkelokaliteter i Hallingdal- og Numedalsfjellene i hekketiden. Mye tyder på at hekking foregår langt hyppigere, spesielt i gode smågnagerår. Arten sees dessuten regelmessig på trekk ved Fiskumvannet i lite antall (Koberg 1993).

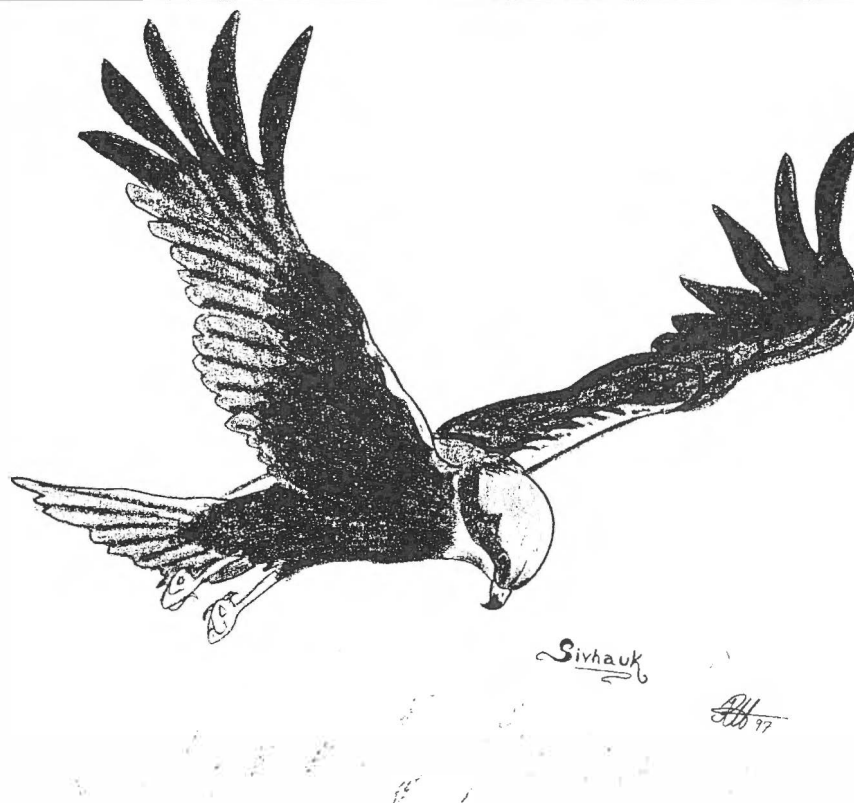
Vandrefalk *Falco peregrinus* (? - 4)

1996 LIER: 2K+ Linnesstranda 06.05 (L. T. Poppe).

ØVRE EIKER: 2K+ Fiskumvannet 14.04. og 14.05 (J. L. Hals). 1K+ Fiskumvannet 19.09 (P. Ø. Klunderud). Regnes som tre funn.

(Utbredt i store deler av verden, men generelt en sjelden art) Buskerud innehar i dag 10-12 kjente hekkelokaliteter for vandrefalk. I 1996 kom det 17 unger på vingene, og i 1997 hele 33 (O. F. Steen pers. medd.). Det er dermed ikke overraskende at det dukker opp spredte observasjoner av vandrefalk ved fuglerike våtmarker, spesielt under trekket.

Lerkefalk *Falco subbuteo* (? - 3)

Sivhauken var tidligere en sjeldenhet i Buskerud. Funnmønsteret fra 1996 viser en klart positiv trend for arten.

1996 ØVRE EIKER: 2K+ Fiskumvannet 20.04 (J. L. Hals). og 18.05 (F. Gregersen). Regnes som to funn. 1K+ Kofstad gård 25.08 (K. Grøslund, J. T. Johnsen).

(Vesentlig østlige og tempererte strøk av Eurasia) Lercefalken er, og har kanskje alltid vært, sjelden i Norge, i hvert fall de siste 150 årene. I Buskerud er det påvist seks hekkinger i årene 1981-1992 (Steen 1994). I Norsk Fugleatlas antydes det en bestand i Buskerud på 1-2 par. Årlige observasjoner, særlig ved Fiskumvannet, kan tyde på at vi har en større hekkebestand enn antatt, særlig med tanke på at det er en vanskelig fugl å oppdage på hekkeplassen.

Vaktel *Coturnix coturnix* (? - 0)

1995 HOLE: 2K+ hann Steinsvika 24-29.05 (K. Myrmo).

(Store deler av Eurasia, Sørvest-Asia og Sør-Afrika) Vaktelforekomsten i Norge avhenger av klimaforhold og bestandsstørrelsen i de sentrale hekkeområdene. I perioden 1993-1995 er arten ikke innrapportert fra Buskerud.

Myrrikse *Porzana porzana* (11 - 2)

1996 ØVRE EIKER: 2K+ Fiskumvannet 27.05 (J. L. Hals). og 27.06 (A. Hals). Regnes som to funn.

(Hovedsakelig tempererte deler av Palearktis; østgrense omkring Mongolia) Myrrikse er sjelden i Buskerud, og to funn på ett år er overraskende – også med tanke på bestandsutviklingen i Norge generelt.

Sandløper *Calidris alba* (? - 1)

1996 RINGERIKE/HOLE: 1K Storelva 06.10 (K. Myrmo).

(Hekker i nordlige Kanada, Grønland, Sibir og spredt på Svalbard; Overvintret spredt i Europa, Afrika, Asia, Oceania og Amerika) Arten opptrer jevnlig i Tyrifjordens våtmarkssystemer, som det eneste stedet i Buskerud.

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus* (? - 0)

1995 HOL: 1K+ Hagafoss 30.10 (R. E. Poppe, L. T. Poppe, T. T. Poppe).

(Hekker i nordlige Sibir og Fennoskandia; Overvintret spredt i Europa, India og Sentral-Afrika) Arten ser ut til å opptre svært sporadisk på trekk i fylket, selv om den lett blir oversett eller forvekslet med sine langt mer vanlige slektninger.

Dvergterne *Sterna albifrons* (0 - 1)

1996 ØVRE EIKER: 2K+ Fiskumvannet 05-06.06 (B. T. Bollerud, J. L. Hals, L. T. Poppe).

(Meget spredt utbredelse; Forekommer i Øst-Europa og fragmentarisk i Sentral-Europa, dessuten østlige Sentral-Afrika, Sentral-Amerika og Sørøst-Asia samt Oceania) Det første funnet av arten i Buskerud. Den ble først sett på Fiskumvannet på kvelden den 05.06., og igjen observert morgenen 06.06. Det første hekkefunnet av dvergterne ble gjort i 1992, i Kurefjorden, Østfold. I 1993 hekket den samme sted, men hekkingen dette året mislyktes. Fra 1994 har dvergterna hekket vellykket årlig i Kurefjorden. Det blir gjort få observasjoner av dvergterne utenom Kurefjorden i Norge.

Rovterne *Sterna caspia* (minst 4 - 1)

1996 ØVRE EIKER: 2 1K+ Fiskumvannet 03.07 (A. Hals).

(Flekkvis i tropiske og tempererte strøk i alle verdensdeler utenom Sør-Amerika) Dette er det femte funnet av arten ved Fiskumvannet. Det første funnet, fra 1964, var også det første for Norge. Rovterna hekket på Øra i Østfold i 1969. Arten har forsvunnet som hekkefugl i Danmark, og den er på tilbakegang også i Sverige. Dette har medført at det gjøres få observasjoner av arten i Norge for tiden. Fra og med 1998 skal rovternefunn innrapporteres til NSKF.

Dvergmåke *Larus minutus* (? - 1)

1994 LIER: 1K Linnesstranda 06.09 (L. T. Poppe). Funnet ble innsendt som kanadahettemåke.

1996 RINGERIKE: 2K Karsrudtangen 01.06 (B. H. Larsen, V. Ree)

(Flekkvis utbredelse i østlige Eurasia og Nord-Amerika) En sjelden art i Buskerud. Arten blir som oftest observert på høsten i østlandsområdet. Det foreligger mange observasjoner fra Nordre Øyeren, Akershus, høsten 1996. Dvergmåke øker i antall i Sverige, så vi kan forvente flere observasjoner i Buskerud.

Grønlandsmåke *Larus glaucooides* (1 - 1)

1996 LIER: 2K Linnesstranda 24-25.04 (J. L. Hals, L. T. Poppe).

(Grønland og arktisk Nord-Amerika) Buskeruds andre og Linnesstrandas første funn av denne arten. Fuglen holdt seg to dager i en blandet måkeflokk, før den forsvant. Samme fugl ble sannsynligvis sett noe senere i Sandebukta (Jensen 1997). Ingen av Buskeruds to funn er fra Hurumlandet, hvor sannsynligheten for observasjoner skulle være

størst. Bedre dekning her vinterstid vil kunne gi flere funn av denne arten.

Alke/lomvi *Alca torda/Uria aalge*

Individer som ikke ble sikkert artsbestemt

1995 HURUM: 1K+ ved Haraldstangen 08.10 (L. T. Poppe). Funnet ble innsendt som lomvi.

Både alke og lomvi hekker i Norge, fra Rogaland i sør til Varanger i nord. I Buskerud er de først og fremst overvintringsgjester. Artsbestemmelse av disse artene kan være komplisert, særlig ved fluktobservasjoner. Det er viktig å merke seg nebbfasong og tegninger på kroppssidene. Alke har et meget grovt nebb og et skarpt skille mellom det sorte og hvite på kroppssiden, mens lomvi har tynt nebb og en mer streket/diffus overgang mellom sort og hvitt på sidene.

(Nordlig palearktisk utbredelse; hekker i kjempekolonier i høyarktiske strøk) En høyarktisk art, som opptre hos oss ved og etter kraftige vinder om høsten, og som overvintringsgjest langs kysten. Funnene fra 1996 faller pent in i rekken av observasjoner fra østlandsområdet for øvrig på denne tiden.

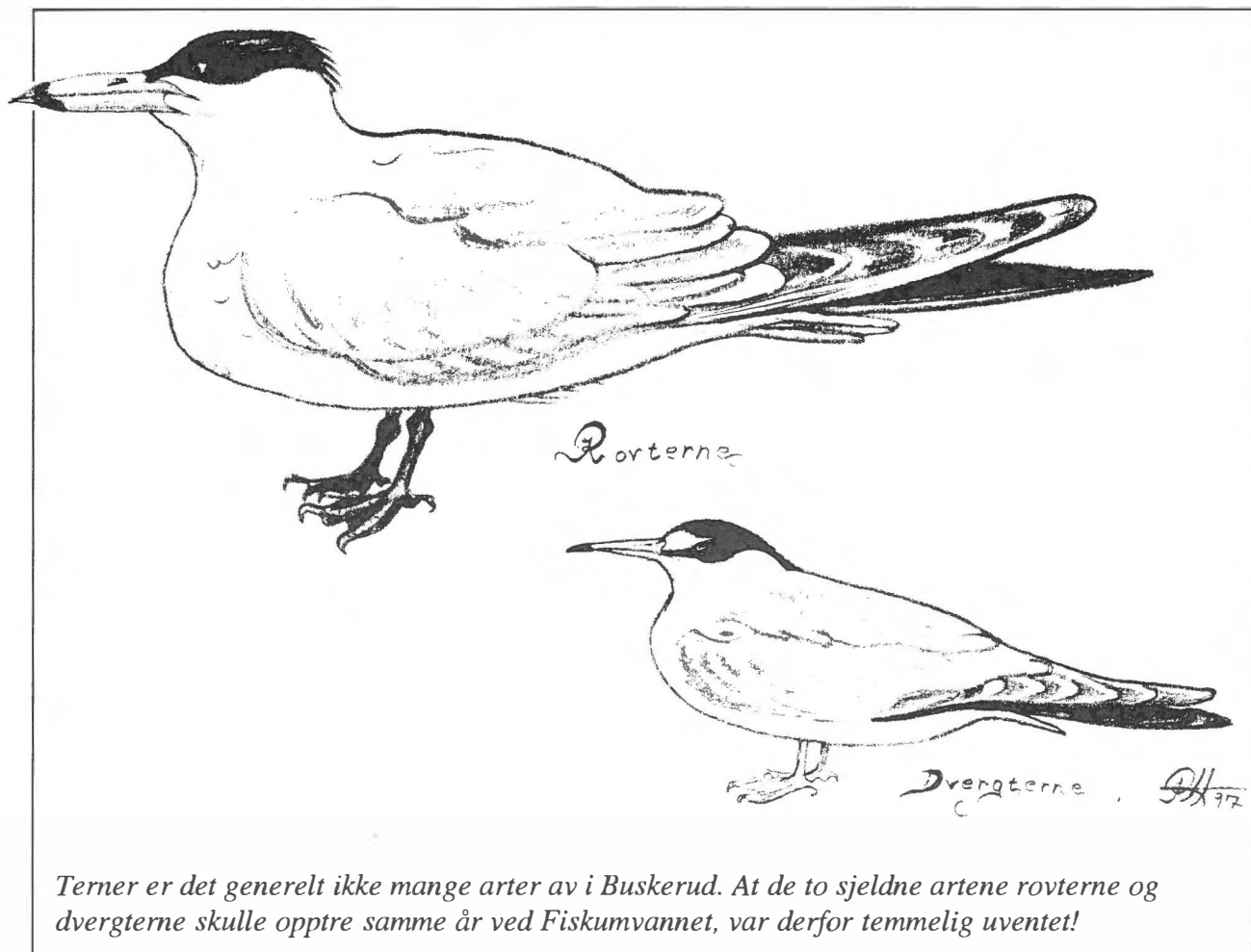
Turteldue *Streptopelia turtur* (7 - 1)

1996 ØVRE EIKER: 2K+ Fiskumvannet 04.06 (S. Moe, E. Moen, M. Vang).

(Europa, Sørvest-Asia, Midtøsten og Nord-Afrika) Det åttende funnet for Buskerud og det andre for Fiskumvannet. Turteldua opptre årlig i Norge, mest hyppig på Sørvestlandet.

Hornugle *Asio otus* (? - 1)

1995 LIER: 2K+ Nøste 21.02* (F) (A. K.

Terner er det generelt ikke mange arter av i Buskerud. At de to sjeldne artene rovterne og dvergterne skulle opptre samme år ved Fiskumvannet, var derfor temmelig uventet!

Alkekonge *Alca alle* (? - 1/2) innlandsfunn

1996 RINGERIKE: 2 Hønefoss 03.11 (K. Myrmo).
ØVRE EIKER: 1K+ Fiskumvannet 23.11 (T. Schandy).

Johansen, R. E. Poppe, L. T. Poppe).
Fuglen ble funnet død.

(Store deler av Europa, Sentral-Asia, Nord-Amerika) Hornugle er ingen vanlig fugl i Buskerud, i alle fall hvis en skal dømme ut i fra antall

innrapporterte funn. Arten blir nok ofte oversett. Vinterfunn er det gjort svært få av. Denne fuglen døde nok som følge av avkrefting.

Isfugl *Alcedo atthis* (? - 0)

1995 HURUM: 2K+ Rødbyvannet 27.08 (R. E. Poppe, L. T. Poppe, T. T. Poppe).

(Forekommer i alle regioner utenom Amerika og polområdene; overveiende tempererte strøk) I likhet med fylkets forrige funn av isfugl, ble også dette gjort på Hurumlandet. Etter antall funn å dømme virker det sannsynlig at det finnes hekkende isfugl i dette området.

Linerle *Motacilla alba* vinterfunn **R**

1995 LIER: 2K+ hann og juv. Linnesstranda 12.12 (L. T. Poppe).

Sent funn av denne arten, som noen ganger forsøker seg på overvintring i Norge.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros* (? - 0)

1995 LIER: 2K+ hann Lier sykehus 27.04 (L. T. Poppe).

(Hovedsakelig i de sørlige delene av Palearktis; sør til Nordvest-Afrika og Sørvest-Kina, nord til Sør-Fennoskandia) En interessant observasjon, som kan tyde på hekking i området.

Gresshoppesanger *Locustella naeiva* (? - 1)

1996 ØVRE EIKER: 1-2 Fiskumvannet 13.06-04.08 (J. L. Hals, B. T. Bollerud m.fl.).

(Sentral-Europa øst til sentrale deler av Russland) Gresshoppesangeren forblir en sjeldenhet i Buskerud, med flest funn fra Linnesstranda og Fiskumvannet. Fuglen fra Fiskumvannet fra 1996 var et fast innslag for besøkende ved lokaliteten dette året.

Elvesanger *Locustella fluviatilis* (1 - 2)

1996 RINGERIKE: Juveren 07-13.06* (L) (K. Myrmo, V. Ree, E. Thollefsen m.fl.). ØVRE EIKER: Fiskumvannet 10-12.07* (F,L) (J. L. Hals, B. T. Bollerud, L. Palmstrøm, O. E. Bakken m.fl.)

(Øst-Europa) To funn av elvesanger på ett år i Buskerud var uventet, til tross for at arten ser ut til å opptre oftere og oftere i Norge. Funnet fra Fiskumvannet er temmelig sent på året i forhold til de fleste norske funn, som oftest gjøres i juni. Denne fuglen reagerte tilsynelatende ikke på at folk nærmet seg, til glede for de mange som fikk sett den på nært hold. Til og med 1995 er det godkjent 37 funn av elvesanger i Norge (Jensen m.fl. *in prep.*).

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus* (1 - 0)

1993 ØVRE EIKER: 1K+ Furua, Fiskumvannet 11.07* (F) (A. Hals).

(Spredt i Sentral-Europa og i et bredt belte østover til Stillehavskysten; Overvintrer i Afrika sør for Ekvator og Indonesia) Et ikke helt uventet førstefunn for Buskerud, siden arten er påtruffet flere ganger i våre nabofylker. Til og med 1995 er det gjort 38 funn av trostesanger i Norge (Jensen m.fl. *in prep.*). Trostesangeren har utvidet utbredelsesområdet nordover og østover i de senere årene (samtidig som bestanden lengre sør har vært i tilbakegang). Dette forklarer en økende tendens i funnmengden i Norge. Det er vel ikke helt usannsynlig at dette er en kommende hekkefugl hos oss – selv om den kanskje synes det er i kaldeste laget...

Munk *Sylvia atricapilla* (? - 0) vinterfunn

1993/94 LIER: 1K+/2K+ Vestre Nøste desember-januar (K. B. Poppe, R. E. Poppe, L. T. Poppe).

(Store deler av Europa og østover til sentrale deler av Russland; Overvintrer i Vest-Europa og spredt i Afrika) Funnmønsteret av munk vinterstid i Buskerud er lite kjent. Munk er kjent som en regulær overvintrende art på Sørvestlandet (BWP). Foreløpige resultater av VinterAtlasprosjektet angir en vestlig utbredelse av munk vinterstid. Funn er gjort flere steder i Nord-Norge. På Østlandet er arten imidlertid mer sjelden om vinteren.

Pirol *Oriolus oriolus* (minst 3 - 1)

1996 ØVRE EIKER: 2K+ hann Vestfossen 02.07 (A. Hals).

(Overveiende sørlige, tempererte deler av Eurasia; overvintrer i sentral-Afrika) I Storbritannia har frekvensen av pirolfunn økt langsomt de siste tiårene. En økning er også registrert i Finland og Sverige (BWP). Kanskje er det et resultat av en langsiktig populasjonsvekst som gjør at det stadig blir sett pirol i Buskerud? Kan vi forvente hekkefunn av arten hos oss snart?

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes*

Individer som viste karakterene til underarten *macrorhynchos* (sibirnøttekråke) (? - 1)

1995 LIER: 1K+ Nøste 12.10 (L. T. Poppe).
1996 ØVRE EIKER: 2K+ Svene, Flesberg 08-09.01 (D. Kolberg).

(Tempererte strøk av Vest-Europa) Kjempeinvasjonen høsten 1995 og vinteren 1996 var nok av denne underarten. Kun to innsendte rapporter skyldes nok problemene med å skille rasene fra hverandre.

Svartkråke/kornkråke juv *Corvus corone corone/Corvus frugilegus*

Individer som ikke ble sikkert artsbestemt

1995 LIER: 2 St. Hallvard videregående skole
03.05 (L. T. Poppe).

Både svart- og kornkråke er trolig i stor grad oversett på Østlandet. Nøyere sjekking av kråkeflokker i Buskerud vil trolig gi resltater, særlig med tanke på svartkråke. Å skille unge kornkråker fra svartkråker kan by på problemer, som i dette tilfellet, da observatøren ikke hadde med seg kikkert...

Stillits *Carduelis carduelis* (? - 0) hekkefunn1995 DRAMMEN: Adult med to nylig utfløyne
juv. Brakerøya 05.07 (L. T. Poppe).Observasjon av stort antall: 30+ 2K+ Stoppen, Lier
oktober 1994 (L. T. Poppe, A. W. Thinn).

(Sentrale deler av Eurasia øst til Sentral-Asia samt sørlige Australia) Kun et fåtall hekkefunn er innrapportert. På Ringerike ses stillits gjennom hele sommeren, så den er sikkert en årvisst hekkefugl her. Den kan om høsten ses i flokker i nedre del av fylket, gjerne beitende på tistler.

Gråsisik *Carduelis flammea*Individer som viste karakterene til underarten
cabaret (4 - 68)1996 ØVRE EIKER: 68 Furua, Vestfossen
september-oktober (A. Hals). Regnes som
68 separate funn, men omtalt som et funn
i statistikken i innledningen.

(Det europeiske kontinent, de britiske øyer og Sør-Fennoskandia) Underarten *cabaret* har økt kraftig i Norge siden begynnelsen av 1990 - tallet. Den har nå etablert hekkebestander på Sørvestlandet. I Buskerud ses nå underarten gjennom store deler av året, men mange funn blir ikke innrapportert LRSK.

Konglebit *Pinicola enucleator* (? - 0) **R**1995 LIER: 1 2K+ og 5 1K Årkvisla 03. Og
11.12 (L. T. Poppe).

(Nordlig cirkumpolar utbredelse; I Europa kun i nordlige/østlige deler av Fennoskandia) En typisk invasjonart, som ses enkelte vintre i små flokker. Høsten 1995 og vinteren 1996 var en slik vinter, men bare det ovennevnte funnet er inntil videre innrapportert. Observasjoner av denne arten behøver ikke beskrives.

Ikke godkjente funn**Horndykker** *Podiceps auritus*

1996 ØVRE EIKER: 1K Fiskumvannet 08-29.09.

Sivhauk *Circus cyaneus*

1996 ØVRE EIKER: 1K+ Fiskumvannet 21.08. og 01.10.

Vandrefalk *Falco peregrinus*

1996 ØVRE EIKER: 1K+ Fiskumvannet 05.09.

Lerkefalk *Falco subbuteo*

1996 ØVRE EIKER: 2K+ Klunderud 12.06.

Ubestemt jo *Stercorarius sp.*

1996 ØVRE EIKER: 1K+ Fiskumvannet 01.10.

Hvitryggspett *Dendrocopos leucotos*

1996 ØVRE EIKER: Grasåsen 01. og 26.03.

Hvitvingelerke *Melanocorypha leucoptera*

1996 ØVRE EIKER: 1K+ Fiskumvannet 22.10.

Myrsanger *Acrocephalus palustris*

1996 ØVRE EIKER: 2K+ hann Fiskumvannet 08.06.

Gråsisik *Carduelis flammea*Individer som viste karakterene til underarten *cabaret*
1995/96 LIER: 4 2K+ og 1 juv. Vestre Nøste desember-januar.**Rettelser til forrige LRSK - rapport****Dvergsvane** *Cygnus columbianus*1995 HOLE: 1 ad. og 3 juv. Steinsvika 09.11 (K.
Myrmo, V. Ree). 1 ad Steinsvika 09.11-
05.12 (K. Myrmo, V. Ree).

Funnet var publisert med feil antall på feil datoer.

Sædgås *Anser fabalis* (? - 2/3)1992 RINGERIKE: 2 Ask, Tyrifjorden 24-25.10
(K. Myrmo).

Funnet var publisert med feil årstall.

Toppand *Aythya fuligula* x **taffeland** *Aythya ferina*Individer som viste hybridkarakterer til ovennevnte
arter (0 - 1)1996 RINGERIKE: Hann Juveren 05.05 (K.
Myrmo)

Funnet var publisert med feil årstall (1995).

LRSKs sammensetning

Torkild Jensen (leder), Jon Ludvig Hals (sekretær), Lars-Egil Furuseth, Kendt Myrmo og Lars Thomas Poppe.

Litteratur

Breiehagen, T. 1992. *Avifaunistisk rapport fra Buskerud 1983-1990*. VF 15:227-232.

Cramp, S. & Simmons, K. E. L. 1977-1994. *The Birds of the Western Palearctic*.

Fraser, P.A., Landsdown, G., Rogers, M. J. 1997. *Report on scarce migrant birds in Britain in 1995*. British Birds 90:413-439.

Jensen, T., Heggland, H., Jåbekk, R., Lorentzen, N.H., Ludvigsen, S., Mjøs, A.T. & Syvertsen, Ø. *In prep. Sjeldne fugler i Norge i 1995*.

Jensen, T. 1997. *Killingen Fuglestasjon 1996*. Buskskvetten 13 (1/97).

Jensen, T. & Hals, J. L. 1997. *Sjeldne fugler i Buskerud 1993, 1994 og 1995. Rapport fra LRSK i Buskerud*. Buskskvetten 13:55-66.

Kolberg, D. 1993. *Fuglefaunaen i Øvre Eiker*. NOF, Øvre Eiker Lokallag.

Løvnskiold, H. L. 1947. *Håndbok over Norges fugler*.

Nygård, J. E. 1997. *Fuglelivet i Linnestranda naturreservat. Rapport 1995-96*. Buskskvetten 13:80-86.

Steen, O. F. 1994. *Lerkefalken i Sørøst-Norge i perioden 1979-93*. VF 17:81-90.

LRSKs innrapporteringsliste

Koder:

Alltid bed beskrivelse:

X	Observasjoner skal innrapporteres LRSK med utførlig beskrivelse. »NSKF» indikerer at LRKS videresender rapporten til behandling i NSKF.
---	---

I tillegg kommer alle arter som ikke er registrert i Buskerud og/eller Norge.

Beskrivelse ikke nødvendig:

x	Observasjoner skal innrapporteres LRSK.
H	Hekkefunn skal innrapporteres LRSK. Beskrivelse av omstendighetene rundt hekking kreves.
K	Kystfunn skal innrapporteres LRSK.
I	Innlandsfunn av arten skal innrapporteres LRSK.
S	Sommerfunn skal innrapporteres LRSK.
V	Vinterfunn skal innrapporteres LRSK.
O	Overmattingsplasser skal innrapporteres LRSK.
F	Ovservasjoner fra Fiskumvannet trenger ikke beskrives.
T	Observasjoner fra Tyrifjorden våtmarkssystem trenger ikke beskrives.
N	Observasjoner fra Hallingdals- og Numedalsregionen trenger ikke innrapporteres.

x	Smålom
x	Storlom
X	Gulnebbblom
X	Islom
H	Toppdykker
X	Gråstrupepykker
x	Dvergdykker
X	Horndykker
x	Havhest
X	Storlire
X	Grålire
X	Havlire
X	Havsvale
X	Stormsvale
X NSKF	Gråhodealbatross
x	Havsule
X	Toppskarv
I	Storskarv
X NSKF	Rørdrum
X	Egretthegre
H	Gråhegre
X NSKF	Stork
X NSKF	Skjestork

X NSKF	Bronseibis
S	Sangsvane
X	Dvergsvane
x	Kortnebbgås
X	Sædgås
X	Tundragås
H	Grågås
X	Snøgås
X	Ringgås
X	- <i>B. b. bernicla</i>
X	- <i>B. b. hrota</i>
x	Hvitkinggås
IV	Gravand
X NSKF	Rustand
VH	Brunnakke
X	Snadderand
x	Stjertand
x	Skjeand
X NSKF	Amerikakrikkand
x	Knekkand
x	Mandarinand
X NSKF	Stivhaleand
X NSKF	Rødhodeand

X FT	Taffeland
K	Bergand
J	Ærfugl
x	Havelle
x	Sjørre
X	Lappfiskand
X NSKF	Stepphauk
x	Myrhauk
X FT	Sivhauk
H	Vepsevåk
V	Musvåk
V	Fjellvåk
X	Havørn
X NSKF	Båndhavørn
x N	Kongeørn
X NSKF	Steppørn
H	Fiskeørn
V	Tårnfalk
X	Lerkefalk
V	Vandrefalk
V	Dvergfalk
x	Jaktfalk
X	Rapphøne

X	Vaktel
X	Åkerrikse
X	Myrrikse
x	Vannrikse
x	Sivhøne
V	Sothøne
VI	Tjeld
V	Sandlo
x	Boltit
V	Heilo
x	Tundralo
V	Vipe
x	Steinvender
x	Sandløper
x	Polarsnipe
X	Tundrasnipe
V	Myrsnipe
X	Fjellmyrløper
x	Fjæreplytt
x	Dvergsnipe
x	Temmincksnipe
V	Brushane
X	Svarthalespove

X	Lappspove
X	Sotsnipe
V	Rugde
x	Dobbeltbekkasin
X	Kvartbekkasin
X NSKF	Polarsvømmesnipe
x	Svømmesnipe
X	Storjo
X	Polarjo
X	Tyvjo
X	Fjelljo
X	Dvergmåke
x	Krykkje
X	Polarmåke
X	Grønlandsmåke
V	Sildemåke
X	Splitterne
X N	Rødnebbterne
X	Dvergterne
X NSKF	Rovterne
X	Svarterne
I	Lomvi
I	Alke
x	Teist
x	Lunde

I	Alkekonge
X NSKF	Steppehøne
X	Turteldue
V	Jordugle
V	Hornugle
X	Hubro
X	Snøugle
x	Haukugle
X	Slagugle
X	Lappugle
x	Nattravn
x	Isfugl
X NSKF	Bieter
X NSKF	Blåråke
x	Hærfugl
X	Hvitryggspett
H	Dvergspett
X	Trelerke
X NSKF	Topplerke
x	Fjellerke
O	Låvesvale
x	Skjærpiplerke
V	Heiplierke
X	Lappiplerke
X	Svartryggerle

X	Sørlig gulerle
X	Engelsk gulerle
V	Jernspurv
H	Nattergal
X NSKF	Sørnattergal
K	Blåstrupe
X NSKF	L. s. cyanecula
X	Svartrødstjert
X	Svartstrupe
K	Duetrøst
X NSKF	Elvesanger
X F	Gresshoppesanger
X NSKF	Trostesanger
x	Sivsanger
X NSKF	Busksanger
X FT	Myrsanger
V	Munk
V	Gransanger
X NSKF	Østsanger
X	Gulbrynsanger
X NSKF	Fuglekongesanger
X	Dvergluesnapper
X	Lappmeis
x	Varsler
X NSKF	Rosenstær

X	Pirol
K	Lavskrike
H	Nøttekråke
x	<i>Sibirnøttekråke</i>
X	Svarkråke
x	Kornkråke
H	Kjernebiter
X NSKF	Gulirisk
H	Stillits
x	<i>c. f. cubaret</i>
X	Polarsisik
V	Tornirisk
KV	Bergirisk
H	Rosenfink
x	Konglebit
H	Grankorsnebb
H	Furukorsnebb
X	Båndkorsnebb
X NSKF	Svarthodespurv
X	Hortulan
X	Vierspurv
X	dvergspurv

Hvitkingås fotografert på Mølen i Vestfold av Leif Palmstrøm

SISTE NYTT

Tlf: 820 55050

Dette telefonnummer skal du ringe dersom du vil vite hvilke observasjoner av sjeldne fugler som er gjort i Norge de siste dagene. Tjenesten koster kr. 4,25 pr. min, og overskuddet går til Fuglevakta.

FUGLEVAKTA

Tlf: 901 22901

Fuglenes egen krisetelefon. Døgntinuerlig overvåking, kan kontaktes ved mulige brudd på villloven o.l.

FUGLELIVET LANGS NUMEDALSLÅGEN

Hans Jørgen Hovelstad

Hans Jørgen Hovelstad er gårdbruker og «fugletitter» fra Hvitvingfoss. Han har Numedalslågen som nær nabo og er ofte langs elva for å studere fugl. Langt inne på skogen er han så ofte han kan, her inne har han både hytte og foringsplass. Han er ivrig medlem av «Kongsbergprosjektet» som er et fugleregistreringsprosjekt for Kongsberg kommune i regi av NOF Øvre Eiker Lokallag. Artikkelen er skrevet tidlig i august i år.

Fugleregistreringsprosjektet i Kongsberg er topp for meg, kommer ut på mange fine turer og får større kunnskap og innblikk i fuglelivet; en veldig facinerende hobby.

Mye fjellvåk er registrert i nedre deler av Kongsberg kommune denne sommeren (mellom Efteløt og Hvitvingfoss) på begge sider av Lågen. Det ser ut til å være vellykkede hekkinger. Enkelte hekkinger er ikke lengre fra hverandre enn 2 km.

Vepsevåk ved Lågen er interessant. Det er ikke mulig å observere reiret fra bakken, det er for tett med greiner, men at den har store interesser i lokaliteten er sikkert. Det blir spennende om et par uker da ungene eventuelt kan ventes å være på vingene. Vepsevåken er ytterst sky og fører en anonym tilværelse. Jeg har ennå til gode å komme ordentlig inn på den, blir helst observert i rask flukt over Lågen eller veldig høyt oppe. Lyd er ikke registrert fra den siden først i juni, da paret hadde «stevnemøter» nedi granholtet. Da tillot de at jeg stilte meg under trærne der de satt og tonet ut sine vemodige ppyyt.

Gledelig er det også med flere fiskeørnobservasjoner ved Lågen; ved Hontvedt, Efteløt og nedenfor fossen i Hvitvingfoss. To voksne og to unger nedenfor Hvitvingfoss. Vet ikke hvor reiret ligger, ville vært interessant å vite, om det tidligere er registrert eller ikke, det ligger vel sannsynligvis i Vestfold. Reirplassen til fiskeørnene lengre oppe i Lågen bør også registreres om de ikke allerede er registrert. Er litt usikker på om det er to par der oppe, iallefall registrerte jeg fem ørner totalt på kanotur for en uke siden (sist i juli). Det er muligens et par med tre unger, men det var litt pussig at den ene voksne fisket.

Dvergalken hekker muligens oppe i lia her, men plassen har jeg ikke funnet. Den er stadig på jakt etter mat. Tretåspetten hekker innenfor en gammel tørrgranlokalitet oppå skogen. Jeg har observert to unger. Dvergspett, derimot, er det lenge siden jeg har sett.

Har ved noen anledninger hørt lydene fra en rovfugl jeg ikke klarer å bestemme - CD'en jeg har med fuglelyder er alt for fattig på rovfugl. Det ville vært interessant og gjenkjent denne lyden. Har nemlig ikke kunnet se fuglen, men ut fra berglendt terreng og lyd må det være en rovfugl. Ganske forskjellig fra både vandrefalk og tårnfalk. Og våk kan det ikke være, tror jeg.

Vandrefalken har hatt vellykket hekking i nærheten av Stølevann. Tårnfalk noen kilometer lengre sør.

Gråhegre er observert i samme lokalitet som ørnene fisket, ialt 5 individer antagelig var 3 av disse unger. Trolig er det hekking i området. Jeg skal sjekke eventuelle reirtrær nærmere. Det er et fantastisk vingspenn hegrene har, og jeg synes at de ikke er spesielt skye.

Observerte dverglo, sandlo og gluttsnipe nedenfor Hvitvingfoss. Det er et interessant sivområde der inkludert ei lita øy med noen sandbanker. Skal følge opp det området utover sensommeren og høsten, det kan lett være noen trekkobservasjoner der. Dvergloen og sandloen hadde tydeligvis interesser i området.

Grankorsnebb med unger ble observert på en lokalitet oppå skogen samt 1 stk konglebit. Grankorsnebbungene var veldig facinerende og nyskjerrige av seg. Kanskje vil korsnebbene øke i antall utover høsten?

Rosenfink har meget sannsynlig hekket ved Lågen, men det har ikke lyktes meg å se ungene.

Ut fra kilde fikk jeg meg fortalt at storlom hekket i midtre Velevann (øst for Mykle). Dette er et spennende skogsområde helt i Kongsberg kommunes utkant mot Telemarksgrensa. Jeg dro dit, men kunne ikke observere lommen, dessverre. Dette er bare noen dager siden (månedskiftet juli/august). Tidligere vet jeg at storlommen har hekket i et vann 2 km unna, men ikke de siste årene. Så det er veldig gledelig om hekking igjen har funnet sted i disse områder.

Fiskeørn hekker visstnok i Mykle (dette er fra kilde).

Nåvel, dette var litt om hva som «rør seg» på det ornitologiske området i distriktet for tida, vi går en spennende sensommer og høst i møte.

Ornitolog - invasjon i Finnmark!

Noen hektiske sommerdager i Øst-Finnmark skjedde det noe utenom det vanlige: Et 30-talls overivrige fuglefolk fra Sør-Norge gjorde forholdene utrygge på veiene. Tre Buskerudværingene deltok på den store turen, og her er et reisebrev fra hendelsen.

Tekst og fotos: Torkild Jensen

Sabinemåka var turens store sjeldenhet.

Fellestur til Finnmark

På ettervinteren i år hadde jeg en prat med Morten Kersbergen, den beryktede «kryssergeneralen» fra Stavanger. Mot slutten av samtalen nevnte han at det var planer om en fellestur til Finnmark i sommer. Fra før av hadde jeg faktisk tenkt på en Finnmarkstur selv i år, så jeg ble umiddelbart interessert. Jeg tok noen telefoner til noen andre ivrige fugleinteresserte i Buskerud. To av dem slo til, nemlig «Mr. Fiskumvannet», Jon Ludvig Hals, og feltsliteren fra Killingen Fuglestasjon, Tonny Andersen. Alle hadde lyst til å bli kjent med denne spennende, subarktiske området, som ofte byr på mange ornitologiske godbiter sommerstid...

Morten Kersbergen og en annen rogalending, Jan Kåre Ness, sto for alt det praktiske rundt turen. Det besto i fly tur/retur Kirkenes, overnatting på hytter i Øst-Finnmark og leiebil. Alt var derfor klappet og klart, og vi følte oss godt forberedte da vi satte oss på flyet 20.06.

Termometeret viste minst 20 varmegrader da vi forlot Fornebu. Etter at vi hadde gått ut av flyet på Kirkenes lufthavn, var det plutselig ikke så behagelig med T-skjorte lenger; Så mange plussgradene var det ikke å snakke om. Likevel, sola skinte, og forventningene til turen var store. Først nå fikk vi samlet oss, hele gjengen. Et ganske sjeldent syn; 30 heltente fuglefolk, samlet på felles fugletur. Flest var fra Rogaland, men vi hadde også

med oss en del trøndere, noen Oslofolk, en engelskmann - og, sist, men ikke minst, en Buskerud - delegasjon!

Sabinemåke og lappsanger!

Vel, det var bare å komme i gang. Vi benket oss inn i hver vår leiebil (ti til sammen), og kjørte av gårde. Turen mot basen vår den første uken, campingplassen i Vestre Jakobselv, skulle bli en fin innledning. Et av de første stoppestedene var ved utløpet av elva Neiden. Her var det tidligere hørt lappsanger. Jon Ludvig, som hadde med seg CD - spiller og høyttalere til å lokke fugler med, satte i gang lappsangerlyden. Det ble mange blide fjes da en liten, irritert fugl kom frem og lurte på hvem som trengte seg inn i reviret sitt. Lappsangeren! Denne

Finnmarks - spesialiteten ligner på en stor og kraftig løvsanger, men den har en hvit vingestripe. På et stoppested litt lengre inn i Varangerfjorden fikk vi øye på flere stellerender. Og rett før campingplassen, på Mortensnes, ventet turens bombe oss: En voksen sabinemåke satt midt i en kjempflokk med krykkjer! I tillegg til disse hovedpunktene, var det selvfølgelig mye mer. Det ble et overveldende førsteinntrykk!

Bra veier

Vestre Jakobselv ligger sentralt plassert langs vestsiden av Varangerfjorden. Forresten er kanskje ikke «sentralt» det rette ordet; Avstandene i Finnmark er ufattelig store. På en vanlig dag under oppholdet kjørte vi gjerne mellom 20 og 40 mil! Det høres kanskje slitsomt ut, men i realiteten var det ikke noe problem. Veistandarden var svært bra, og med en helt ny leiebil kom vi oss raskt og behagelig av gårde.

Drar du til Øst-Finnmark for å se på fugl, må du regne med mye bilkjøring. Det er også ofte greiest å bruke bilen som gjemmede under selve fuglekikkingen. Hovedveien

langs Varangerfjorden er anlagt nær kystlinjen, og ofte gir den god oversikt over de beste fugleområdene. Dessuten finnes det (altfor) mange småveier, som bringer deg helt frem til fuglelivet. Selvfølgelig er det også fint å gå fotturer til noen områder, spesielt for å oppsøke fuglenes hekkeområder. Generelt konsentrerte vi oss om kystområdene. Det er ikke så mye fugl å se innover på vidda - der dominerer stort sett snøbreene.

De første seks dagene brukte vi tiden på strekningen Varangerbotn - Hamningberg. Dette er et utrolig spennende område, ornitologisk og naturmessig generelt.

Mudderstrender og lappspover

Innerst, i Varangerbotn, og langs fjorden ut til Nesseby, er fjorden overveiende meget grunn. Når det er fjære sjø, tørlegges enorme mudderbanker. For oss østlendinger (og de fleste andre) er dimensjonene nesten ufattelige. I trekketidene kan det samles store vaderflokker her. Da vi var her, var det imidlertid overraskende lite fugl å se innerst i fjorden. Det var stort sett mye mer vadere å se lengre utover, på

tørrelagte tangbanker og mindre mudderstrender. Sannsynligvis er næringstilbudet bedre der, og det er bare når uværet setter inn og de virkelige store antallene med vadefugl ankommer at de trekker innover. Likevel; Det var absolutt fugl å se. På turene helt inn til Varangerbotn var det havørn som dominerte oppmerksomheten. Jon Ludvig, som er en ekte, innfødt Eikerværing, var svært fornøyd da vi så fire havørn samtidig! Et mer imponerende syn var imidlertid de store flokkene med lappspover som furasjerte på mudderbankene. De største antallene så vi ved Nesseby kirke. Kirken ligger på en liten landtunge, som stikker ut mellom vidstrakte mudderflater. Flere kvelder satte vi oss til her, for å nyte synet av lappspovene. På ettermiddagen samlet de fleste seg her. Samtidig med at antallet lappspover nådde toppen, begynte vannet å stige. Dermed ble flokkene tettere og tettere. Forskjellen mellom flo og fjære sjø er 2-3 meter i dette området, og det skifter fort. Snart var hele mudderflaten dekt av vann, og de store lappspoveflokkene fløy. På det meste telte vi over 1000 individer!

Lappspove, med Nesseby kirke i bakgrunnen.

Opplevelser ved Mortensnes

Områdene litt lenger ut langs vestbredden av bukta skilte seg noe ut fra de innerste ved at de vidstrakte mudderbankene manglet. Her samlet vaderne seg i stedet på de mange rivieraene eller på tangbanker. Området fra Nesseby til Vardø hadde et harmonisk, men forblåst utseende. Det meste av trevegetasjon forsvant etter at Vadsø var passert. Totalt sett var det dette området vi så mest fugl i.

Mellom Nesseby kirke og Mortensnes fikk vi se flere «celebre» arter. Sabinemåken er allerede nevnt. Den ble ytterligere studert noen dager senere, da vi en sen ettermiddag kjørte utover i retning campingplassen. Plutselig skrek Jon Ludvig til i fra sin plass i baksetet. Tonny plantet foten bestemt på bremsen, og etter å ha kommet oss opp fra hanskerommet og fått bagasjen vekk fra setene fikk vi alle se sabinemåka, der den fløy over sjøen, rett utenfor bilen! Kameraene ble raskt funnet frem, og vi fikk tatt noen ganske sjeldne bilder av denne høyarktiske måkearten. Senere under oppholdet fikk vi også sett en voksen dvergmåke her. I tillegg hekket det lappmeis i skogen rett ovenfor.

Rett nedenfor campingplassen, i utløpet av Vestre Jakobselv, var det ofte en ansamling av vadere. Her fikk vi studert en del av de artene som var typiske for området: Brushane, steinvender, myrsnipe, dvergsnipe, fjæreplytt, svømmesnipe og sandlo. I tillegg ble det sett sotsnipe her.

300 svømmesnipen

Rett ved Vadsø var det et par fine fuglelokaliteter. Vadsøya, som ligger utenfor sentrum av byen, var det stedet hvor vi så flest svømmesnipen. På det meste talte vi over 300 svømmesnipen i

et lite tjern på øya. Dessuten var det mye rødnebbterner, temmincksnipe og toppand her. Ved Esso - stasjonen på fastlandet var det en mudderbanke, som kunne by på store antall lappspove, myrsnipe og flere andre vaderarter.

Videre utover stoppet vi gjerne ved Salttjern. Her var det en stor rødnebbternekoloni, som holdt til på begge sider av hovedveien! Dessuten var dette et bra sted for vadere, med mange av de samme artene som ved utløpet av Vestre Jakobselv. Bra vaderlokaliteter var det også ved Store Ekkerøya. Dette er egentlig en halvøy, hvor det også er et fuglefjell. Stort sett er det krykkjer som hekker her, rundt 10.000 i tallet. Dessuten fant vi mye steinvendere, rødnebbterne, fiskemåke, gråmåke og tyvjo hekkende her. Dette er en fin plass for fuglefotografering.

Fine områder ved Kiberg

Videre mot Vardø ligger de fine lokalitetene på løpende bånd. Det ble mange stopper, gjennomsnittlig hver annen kilometer, minst - og det meste av flyvende skapninger ble behørlig sjekket. Både gass og brems fikk virkelig brukt seg på leiebilen vår! Noen av de fineste plassene på denne strekningen var Skallelv, Indre Kiberg og Svartnes. Det var i dette området at en av turens store høydepunkter, snøugla, ble sett. En virkelig spesiell, nesten spøkelsesaktig skapning. Gåseartene sædgås, kortnebbgås, tundra-gås og ikke minst dverggåsa ble alle observert i Skallelv- og Kiberg - traktene. En av artene som dukket opp her ute, var stellerand. Det var sjeldent å se den lengre inn i fjorden, mens vi normalt så flere flokker her ute. På det meste telte vi 220 individer i en flokk ved Indre Kiberg! «Hvitmåkene» dukket også opp her. Det må ha vært et spesielt godt år for dem i

sommer, for vi hadde høyere antall enn hva som oppgis i de fleste kilder. På det meste telte vi mer enn 40 individer på en dag totalt. Vi fikk også øye på en grønlandsmåke etter nøye granskning i Ytre Kiberg. Mange av småvaderartene opptrådte i store antall og på fint fotohold i dette området.

Fuglefjell

Utenfor Vardø ligger øyene Hornøya og Reinøya. På disse øyene er det fuglefjell, med store hekkebestander av alke, lomvi, polarlomvi, krykkje og lunde. Det nystartede lokallaget i Vardø av Norsk Ornitologisk Forening hadde ordnet med en båttur ut til fuglefjellene, med en innlagt tur på Hornøya. Dette ble en stor opplevelse, spesielt for fuglefotografene.

Forreven natur og arktisk fugleliv

Naturen langs den ytterste delen av Varangerhalvøya er fantastisk. De rolige, nedslipete formasjonene lenger inn i fjorden blir erstattet med et forrevent månelandskap. Det ser mest ut som fjellet er satt på høykant! For geologer må dette området være svært spennende. De fleste formasjonstyper kan studeres her, siden vegetasjonen er meget sparsom.

Spennende er dette området også for fugleinteresserte. På vegstrekningen mellom Vardø og Hamningberg, det ytterste punktet på Varangerhalvøya, traff vi nesten bare fuglefolk - fra mange nasjoner. Persfjorden, en stor fjord som ligger utenfor Vardø, er et av de beste områdene for å se blant annet stellerand, praktærflugl, islom og gulnebbblom. Det er også gjort observasjoner av polarsvømmesnipe her. Vi speidet nøye igjennom det som rørte seg i Persfjorden mange ganger, uten å finne den

sistnevnte, men det var mye annet å se her. I tillegg til artene som er nevnt over, så vi mye

dras opp på land når de ikke ble brukt. Derfor ble fiskeværet tvangsnedlagt. Sommerstid bor

Lappsangerlokaliteten ved utløpet av Neiden ble besøkt igjen, og denne gangen ble en av

Lunde på Reinøy ved Vardø.

storlom og smålom her. Vi gikk en fottur i fjellet innenfor Persfjorden, og det ble en innholdsrik opplevelse. Vaderartene myrsnipe, steinvender, heilo og fjæreplytt hekket det jevnt med innover i fjellet, i tillegg til snøspurv og lappspurv. Dessuten fikk vi oppleve fjelljo på hekkeplass her.

Sandfjorden, som ligger et stykke lenger ut mot Hamningberg, var et annet spennende område. Nederst i dalen er det en stor sandstrand, hvor det normalt oppholdt seg store flokker med havelle, laksand, ærfugl og krykkje. Noen stellerender og praktærfugler var det normalt også. Sammen med noen polarmåker fikk vi dessuten øye på en grønlandsmåke her. Dalbunnen var delvis bevokst med vierkratt, og her hekket det bra med lappiplerke og blåstrupe.

Hamningberg var tidligere et av Finnmarks største fiskevær. Da fiskebåtene begynte å bli større, fikk de imidlertid problemer her ute. Det finnes ingen god havn i Hamningberg, så båtene måtte

det fremdeles noen familier her ute, men stedet hadde en spesiell, litt nederlagsdømt stemning over seg. Blant fuglefolk er imidlertid stedet kjent for sitt gode sjøfugltrekk. Det er utrolig hva som er observert her gjennom tidene. Vi brukte to - tre dager på spissen av Hamningberg, uten å se noe helt spesielt. Men det var et fint sted å studere alkefuglene i flukt, siden store mengder stadig vekk passerte på nært hold. Vi fikk også se en oter her.

Pasvik: Furuskoger og lappugle

Tiden ble altså brukt i ytre Varanger den første tiden. Deretter dro turen inn til Finnmarks store skoger - Pasvik. På veien fikk vi med oss områdene østsiden av Varangerfjorden. Det er lengre mellom de virkelig gode fuglelokalitetene her. Nevnes bør Munkefjorden, innerst i Neidenfjorden. I dette området samles flere hundre storlom i trekketidene. Mange andre vannfuglarter kan observeres her.

de to syngende hannene her fanget og ringmerket. Den andre ble ringmerket i fjor!

Det ble en brå overgang å forlate de vannfuglrike, vegetasjonsløse områdene i ytre Varanger til fordel for furuskogene i Pasvikdalen. Mest minner området om skogene i Østerdalen. Trærne er riktignok lavere, og store myrområder splitter dem opp. Dessuten er det meget flatt i Pasvik.

Vi brukte bare tre dager i Pasvik. I ettertid var dette greit nok; Fuglelivet i Pasvik er nemlig meget spesielt og verdt å få med seg, men det er i realiteten svært lite fugl å se. Vi brukte mesteparten av tiden i Øvre Pasvik. Hovedleiren var på Noatun, hvor det også er en militærforlegning. Her traff vi en annen fremstående Buskerudornitolog, nemlig Lars Thomas Poppe. Han var snart ferdig med med sin militærtjeneste på stedet.

Ettervinteren 1997 har vært eksepsjonelt god med tanke på en av Pasviks store trekkplastre,

lappugla. Opptil seks individer har blitt observert. Stakkars Lars Thomas har likevel ikke fått sett den ennå! Han var med oss på en del av turene vi hadde i Pasvik, men den ene kvelden forlot han oss til fordel for en dimmefest. Det skulle han aldri ha gjort; Imens fikk vi sett lappugla...

I tillegg til lappugla fikk vi med oss det meste av spesialiteter i Pasvik. Som sagt, fuglelivet her er utrolig spesielt. Det føles ikke som om man er i Norge når man står og ser utover de vidstrakte Pasvikmyrene, hvor kvartbekkasin, fjellmyrløper, sangsvane, sotsnipe og den nevnte lappugla er fugleartene hekker. De mest stemningsfulle øyeblikkene på turen hadde vi her oppe, da vi så på disse artene, akkompagnert av rødlig midnattsol.

En svært vellykket tur!

På Noatun hadde vi stor avslutningsgrillfest, siden de fleste vendte nesa hjemover etter Pasvikoppholdet. Våre to arrangører ble gjort krus på, med gratis luksusgrillmat. Det hadde de virkelig fortjent; Det er akkurat slike turer som fuglemiljøet i Norge trenger for å øke samholdet og interessen!

Jeg og Tonny ble igjen i Finnmark fem dager til. Vi dro tilbake til vestsiden av Varangerhalvøya, og brukte disse dagene stort sett til fotografering. Det ble totalt knipset i underkant av 30 filmer under turen, så minnene er da forevige...

Finnmarksturen ble utrolig vellykket. Først og fremst fordi Øst-Finnmark er et utrolig spennende område å se på fugl i. Både artsinventaret og de store antallene fugl er sterk kost for dårlig vante østlands - øyne. Været under oppholdet vårt var stort sett svært bra. Det var ikke tropetemperaturer, men heller ikke spesielt kaldt. Myggplagen merket vi også lite til - sannsynligvis siden vi var så tidlig ute. Ikke minst, denne turen var en sosial suksess. Vi håper det blir mer av slikt!

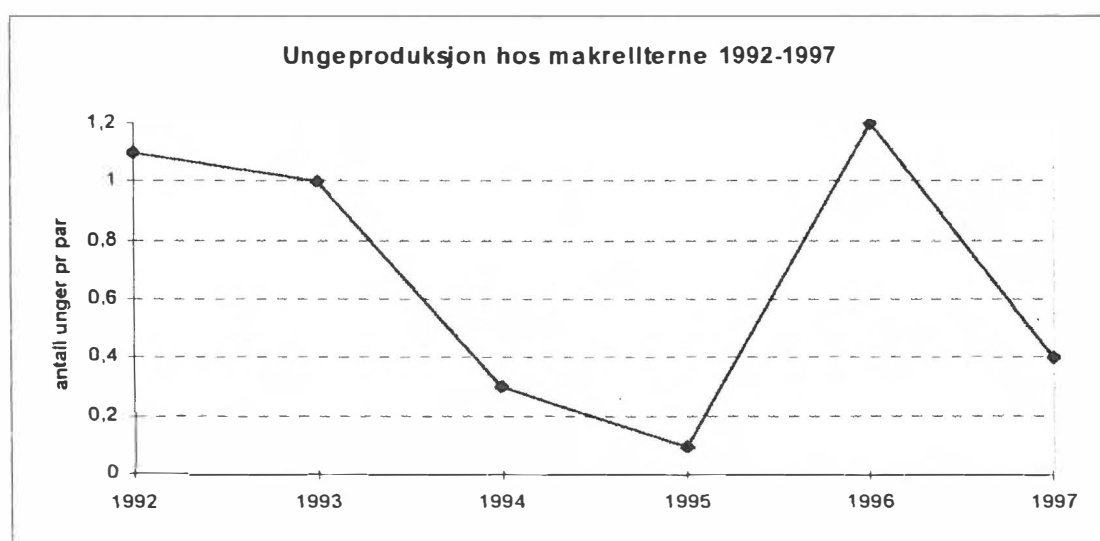

Finnmarksgjengen, samlet på avslutningsfesten på Noatun.

RODOR

FUGLER OG NATUR I BUSKERUD

OVERVÅKNING AV HEKKENDE VANNFUGL I STEINSFJORDEN OG NORDRE DEL AV TYRIFJORDEN I 1997

Av Bjørn Harald Larsen og Viggo Ree

FORORD

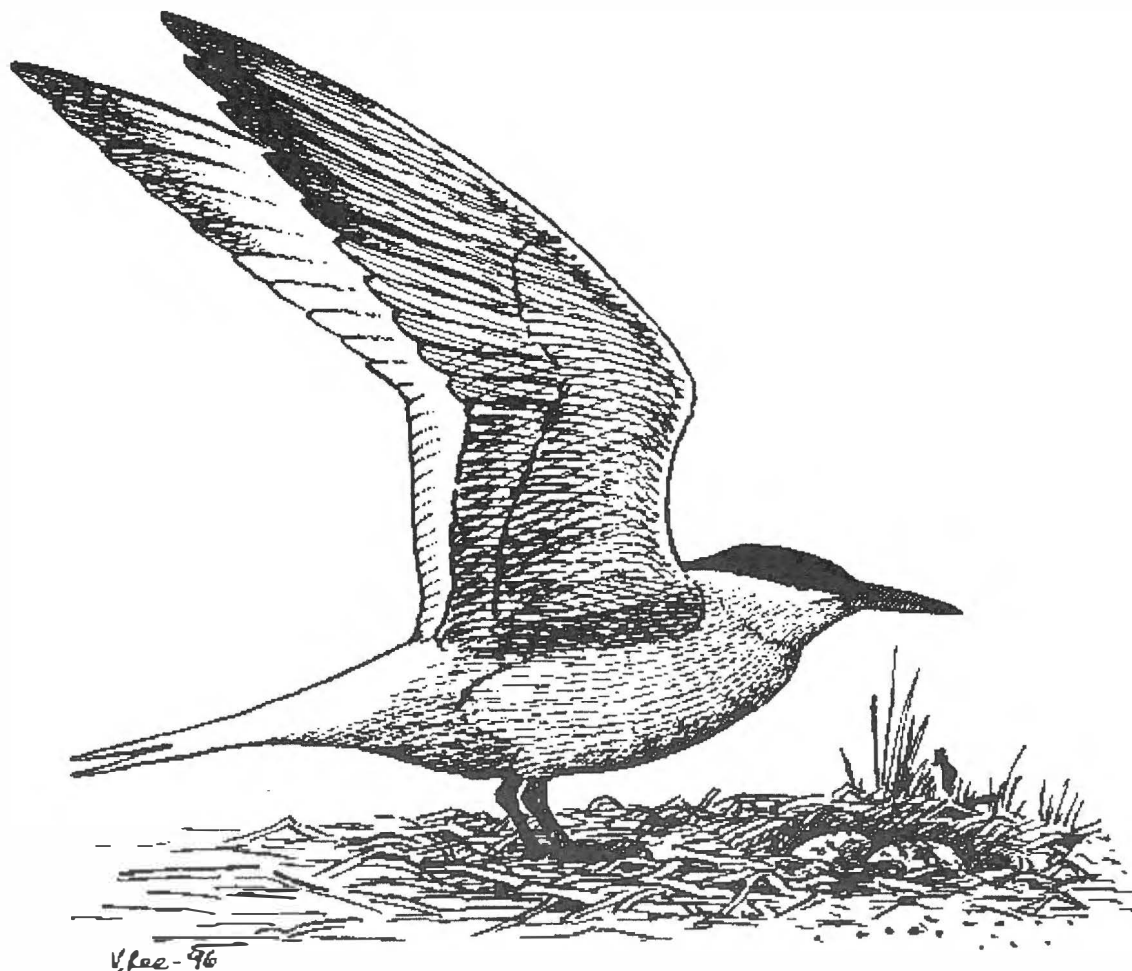
Overvåkning av hekkebestand og ungeproduksjon hos vannfugl i Steinsfjorden og nordre del av Tyrifjorden ble foretatt i mai-juli 1997 i regi av Norsk Ornitologisk Forening avd Buskerud. Feltarbeidet ble utført av forfatterne, med assistanse av Morten Brandt, Geir Gaarder og Kendt Myrmo.

Registreringene ble finansiert gjennom viltfondsmidler fra fylkesmannens miljøvernavdeling i Buskerud. Hole kommune takkes for å ha stilt båt til disposisjon under feltarbeidet.

Referansebruk av rapporten: Larsen, B.H. og Ree, V. 1997. Overvåkning av hekkende vannfugl i Steinsfjorden og og nordre del av Tyrifjorden i 1997. *Fugler og natur i Buskerud. Rapport nr 2-1997*. Norsk Ornitologisk Forening, avd Buskerud. 7 s.

Raufoss, 8. oktober 1997

Bjørn Harald Larsen
prosjektansvarlig

Denne illustrasjonen av makrellterne ble benyttet på informasjonsskiltene som Hole kommune satte opp i ternekoloniene. Tegning: Viggo Ree.

INNLEDNING

Overvåkningen av hekkende vannfugl i Tyrifjorden og Steinsfjorden tar sikte på både å gi et bilde av utviklingen i hekkebestandene over tid, og variasjoner i ungeproduksjonen fra år til år. Hensikten er å gi forvaltningsmyndighetene lokalt og regionalt grunnlagsdata til å forvalte sjøfuglbestandene i området på beste måte.

Registreringene startet sommeren 1992 og har fulgt samme metodikk og hatt om lag det samme kvalitative nivå i hele perioden. Undersøkelsene har blitt rapportert fortløpende til miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i Buskerud (Larsen 1992, 1993, 1994, 1995 og Larsen & Ree 1996).

Hole kommune gjennomførte også i år, som en del av prosjektet og i samarbeid med NOF avd Buskerud, et mer omfattende informasjonsopplegg for å styrke særlig makrelltemas hekkesuksess i området. Skilt ble satt opp i de temekoloniene som erfaringsmessig er mest utsatt for ferdsl, med anmodning å vise hensyn under hekketida.

Parallelt ble mediene brukt aktivt for å informere om hvor koloniene befant seg, og hvordan folk kunne unngå å forstyrre fuglene. Informasjon om områdets viktige funksjoner for hekkende vannfugler har også blitt presentert i medlemsbladet for Tyrifjorden Båtforening (Ree 1996). Ut fra erfaringene som ble gjort i 1996, valgte kommunen å benytte en noe "skarpere" tekst i år, hvor det bla. ble vist til viltlovens bestemmelser.

I 1996 ble følgende tekst benyttet på informasjonsskiltene:

*«I år er det TERNEKOLONI på denne øya!
Vær vennlig å la fuglene hekke i fred.
Hole kommune».*

I 1997 lød teksten slik:

*«I år er det ternekoloni på denne øya! Vær vennlig å la fuglene hekke i fred!
Opphold på øya i mer enn noen få minutter kan føre til at fôstre i egg dør eller unger omkommer pga kulde, regn eller sterk solstråling. Dette innebærer ødelagt*

hekkesesong for ternene, og dessuten brudd på Viltloven.

Makrellterna er i dag en truet art i Buskerud. Vær med å ta vare på dyrelivet i vår natur! Hole kommune».

Det ble utført båtregistreringer tre dager i år; 31/5, 18/6 og 16/7. Forøvrig ble det foretatt stikkprøvekontroller i sentrale kolonier, samt en telling fra land 26/8. Undersøkelsesområdet omfattet nordre del av Tyrifjorden, med Storøya/Geitøya, Sælabonn og Nordfjorden, og Steinsfjorden.

Når det gjelder knoppsvane, kanadagås, toppand, hettemåke og makrellterne refererer antall hekkende par seg til opptalte reir, mens tallene for sothøne, vipe, strandsnipe og fiskemåke er basert på antall par med hekkeatferd, for fiskemåkas sin del i kombinasjon med opptelling av antall reir i de koloniene som egner seg for det. Antall hekkende par med siland er anslått ut fra antall par observert i området på forsommeren, sammen med observerte kull. Hekkebestandene av kvinand og laksand er basert på antall observerte kull i området, mens stokkandtallene er resultat av en kombinasjon av reir i måke- og temekolonier, samt observerte kull på vannet.

RESULTATER

Hekkebestander

Samlet ble 617-629 hekkende par med vannfugler fordelt på 16 arter registrert. Dette er det beste resultatet i hele overvåkingsperioden og en markert økning fra fjorårets resultat. Årsaken kan alene tilskrives en økning i hettemåkebestanden på over 50 %.

De mest tallrike artene var hettemåke (ca 500 par), makrellterne (36 par) fiskemåke (27 par), og knoppsvane (16 par).

Knoppsvana viser en rimelig stabil bestand i området som helhet, og som vanlig hekket majoriteten i Steinsfjorden.

Hekkebestanden av ender er vanskelig å registrere. En del stokkandkull vil alltid gjemme seg bort i vegetasjonsbelter langs land, så for denne arten er det absolutte minimumstall vi

kommer fram til. Til dels er dette også tilfelle for kvinand, siland og laksand.

Ett toppandpar hekket også i år. Et reir med 8 egg ble funnet på Kavringen i Steinsfjorden den 18/6. Ved besøk i juli var fortsatt 4 egg uklekte, og noe kull på vannet ble ikke registrert. I år ble bare ett par med sothøne observert i Steinsvika, og det ble ikke registrert noen hekking. Dette har trolig sammenheng med at vannstanden var for lav i etableringsperioden, og fuglene har derfor trolig valgt å hekke i Juveren og Synneren. Sothønebestanden i Steinsfjorden og Tyrifjorden er derfor ustabil, mens bestanden i Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem som helhet synes noenlunde stabil.

Det ble ikke konstatert hekking av tjeld i år, men tilhold i området ble registrert både i mai og juni. Funn av uklekt egg på Kavringen som kunne tilhørt denne arten, kan tyde på mislykket hekking. Dverglo derimot ble konstatert hekkende med sikkerhet for første gang under disse undersøkelsene da reir med 4 egg ble funnet på Sjørvollskjæret 18/6.

Hettemåkebestanden økte som nevnt markert fra fjorårets 326 par, og nesten hele bestanden var samlet i en koloni; 390-400 par på Droppen. Forøvrig hekket 53 par på Kavringen, 28 par på Småøyene, 36 par på Stamnesskjæret og 1 par på Sjørvollskjæret. I år lå den største fiskemåkekolonien på Purkøyskjæret ute i Tyrifjorden, hvor det ble funnet 7 reir i juni. På nordspissen av Herøya hekket minst 5 par, mens det ellers i hettemåkekoloniene som vanlig hekket 1-3 par. En kuriositet i år var klippehekking på vestsida av Braksøya.

Makrelltebebestanden økte noe fra fjorårets bunnotering. 36 par hekket fordelt på 5 kolonier, samt enkeltpar eller hekkeforsøk på ytterligere 4 lokaliteter (tabell 2). Noe spesielt var hekkingen på en strandet stubbe ved Røsshholmstranda.

Våtmarkssystemets første hekking av lerkfalk ble konstatert i Tyrifjorden 16/7. Et par varslet intenst og et kråkereir, som arten benytter til hekking, ble funnet. Hekkefunn av lerkfalk har lenge vært ventet i området, som har meget gode betingelser for arten.

Tabell 1. Hekkebestandene av vannfugl i Steinsfjorden og Tyrifjorden 1997 (antall par).

ART	STEINS- FJORDEN	TYRI- FJORDEN	SUM
Knoppsvane	13	3	16
Kanadagås	1		1
Stokkand	5		5
Toppand	1		1
Kvinand	4	1	5
Siland	2	3	5
Laksand		2	2
Sothøne	0-1		0-1
Tjeld	0-1		0-1
Vipe		2	2
Dverglo	1		1
Strandsnipe	3	2	5
Hettemåke	472-482	36	498-508
Fiskemåke	16	11	27
Makrellterne	27	9	36
Sum	546-558	72	617-629

Tabell 2. Hekkekolonier/-lokaliteter for makrellterne i Tyrifjorden(T) og Steinsfjorden(S) i 1997. R=reir, G=reirgrop, U=unger, -=koloni/hekkelokalitet forlatt.

LOKALITET	DATO		
	31/5	18/6	16/7
Stamnesskjæret (T)	4R+1G	6R	-
Purkøyskjæret (T)	1G	3R	-
Røsshholmstranda (T)	1R	-	-
Pipøya (S)	2R+1G	5R	1R
Småøyene (S)	8R+4G	10R	-
Maurøyskjæret (S)		1R	2U
Herøya NV (S)		1R	-
Sjørvollskjæret (S)	2G	-	-
Kavringen (S)	5R	10R	2R,11U
SUM	23R+9G	36R	3R,13U

Ungeproduksjon

Generelt hadde vannfuglene i Steinsfjorden og Tyrifjorden et godt produksjonsår, og spesielt gjaldt dette hettemåkene. Makrelltemene, som er mest sårbare for flomsituasjoner og menneskelige forstyrrelser, var dessverre et unntak i år.

Basert på opptelling av kull i slutten av august, produserte de 16 knoppsvaneparene 27 unger (omlag 1,7 pr par), noe som er bedre enn et gjennomsnittså i området (se tabell 5). I Tyrifjorden ble det i år bare registrert vellykket hekking i Svarstadvika. I tidligere år har Tyrifjorden-parene gjerne produsert best av svaneparene.

Det foreligger lite data om ungeproduksjonen hos endene. Inntrykket var imidlertid et rimelig godt år for stokkand og laksand (bla. et kull med 12 unger ved Stamnesskjæret), mens kvinanda hadde små ungekull i år. Silandkull ble ikke observert denne sesongen. Dette kan ha sammenheng med manglende registrering i slutten av juli.

Hettemåka hadde et godt produksjonsår, med en samlet produksjon på mellom 1,1, og 1,4 unger pr par. Koloniene produserte noe ujevnt; jfr tabell 3. Som i år produserte kolonien på Kavringen meget godt, og også i den store kolonien på Droppen ble det registrert mange unger. Kolonien på den sørligste av Småøyene ble tidlig satt under vann, og her så det ikke ut til at måkene fikk fram unger.

Tabell 3. Ungeproduksjon i de fire største hettemåkekoloniene i Steinsfjorden (S) og Tyrifjorden (T) i 1997.

KOLONI	PROD. UNGER PR PAR	ANTALL UNGER
Droppen (S)	1,0-1,3	400-500
Kavringen (S)	2,3	ca 120
Stamnesskjæret (T)	1,4-2,8	50-100
Småøyene (S)	2,5	28
Totalt	1,1-1,4	570-720

Fiskemåkene så også ut til å produsere noe over gjennomsnittlig i år, uten at vi fikk gode nok data til å si noe eksakt om produksjonen pr par. Makrelltemene derimot hadde en ny dårlig hekkesesong. Flommen kom i to etapper i år, og etter den første i juni ble deler av kolonien på den sørligste av Småøyene satt under vann, likeledes Sjørvollskjæret og deler av Stamnesskjæret. Tidlig i juli kom en ny flom etter mye nedbør, og den resulterte i at resten av reirene på Småøyene og Stamnesskjæret ble oversvømt, trolig før temeungene var store nok til å overleve på vannet.

På Pipøya førte gjentatte forstyrrelser fra folk som gikk i land fra båter til at hekkingen her trolig mislyktes helt. Det er en liten mulighet for at paret som hadde lagt om igjen her (jfr tabell 2), fikk fram unger, men det fine sommerværet

og stor utfart tilsier at det gikk galt også med dette paret.

Også på Kavringen var det to omlagte kull under den siste registreringen 16/7, og det er derfor ikke mulig å fastslå nøyaktig hvor mange temeunger som kom på vingene i år, men sannsynligvis lå produksjonen på omlag 0,4 unger pr par.

Ringmerking

I år ble det foretatt merking av måke- og temeunger. Merkingen ble utført av Oslo og Akershus Ringmerkingsgruppe. Resultatet er vist i tabell 4.

Tabell 4. Merkinger av måke- og temeunger i Tyrifjorden/Steinsfjorden 1997.

ART	ANTALL
Hettemåke	81
Fiskemåke	3
Gråmåke	1
Makrellterne	8

DISKUSJON

Bestandsutvikling

Det totale antall vannfugler som hekker innenfor undersøkelsesområdet har vært temmelig stabilt fra år til år, men økte i år med nærmere 50% til over 600 hekkende par (tabell 5). Etter at området nå har blitt grundigere undersøkt sommerstid mener vi nå å kunne fastslå at Nordre Tyrifjordens våtmarkssystem er et av de mest betydningsfulle hekkeområdene for vannfugl i innlandet i Norge.

Knoppsvane og de fleste andeartene og vaderartene ser ut til å ha rimelig stabile bestander i området. Silanda synes å være ett unntak blant endene, og bestanden er nå bare halvparten av hva den var da vi startet opp overvåkingen.

Hettemåkebestanden har gått noe opp og ned i perioden, men utviklingen har nå vært positiv siden 1993. Dette er gledelig med tanke på at arten har gått kraftig tilbake på indre Østlandet og i Oslofjorden på 1990-tallet.

Tabell 5. Bestandsutvikling hos hekkende vannfugl i Steinsfjorden og nordre del av Tyriffjorden i perioden 1992-1996. + = positiv bestandsutvikling, 0 = uendret bestand, - = negativ bestandsutvikling, F = fluktuerende bestand, ? = status usikker.

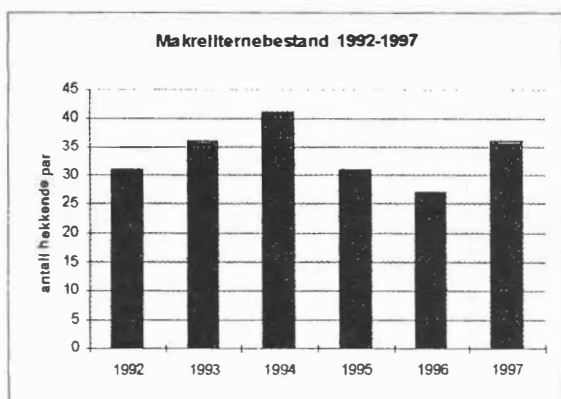
ART	1992	1993	1994	1995	1996	1997	BESTANDS- UTVIKLING
Knoppsvane	16	19	19	19	18	16	0
Kanadagås	0	0	1	2	3	1	+
Stokkand	-	5	9	7	6	5	0
Toppand	0	0	0	1	1	1	
Kvinand	-	4	7	5	7	5	0
Siland	8-9	8-10	5-7	13	5	5	-
Laksand	-	1	0	0	2	2	
Sothøne	-	2	7	8	2	0-1	F
Tjeld	1	1	1	1	0	0-1	
Vipe	4-5	3	2	4	3	2	0
Dverglo	3	2	2	0	0	1	-
Enkeltbekkasin	0	0	0	0	1	0	
Strandsnipe	-	-	3	3	3	5	0
Hettmåke	310	214-224	275	323	326	498-508	+
Fiskemåke	16-18	17	22	27	31	27	+
Gråmåke	0	0	0	1	0	1	
Makrellterne	29-32	35-36	41	31	27	36	0
SUM	ca 400	311-324	392-394	455	435	617-629	

Kanadagås (foto: Leif Palmstrøm)

Tjeld (foto: Leif Palmstrøm)

Figur 2. Antall par med hekkende makrellterner i Steinsfjorden og Tyrifjorden i perioden 1992-1997

For perioden 1992-1997 sett under ett synes makrellternebestanden i området å være noenlunde stabil (figur 2). Man skal imidlertid være klar over at temene ikke går til hekking før ved 3-4 års alder, noe som gjør at sviktende rekruttering til hekkebestanden etter de dårlige produksjonsårene 1994 og 1995 først vil merkes de nærmeste 3 årene.

Tabell 6. Hekkeplasser for makrellterne i Steinsfjorden og Tyrifjorden i perioden 1992-1997. Tallene angir antall hekkende par.

LOKALITET	92	93	94	95	96	97
1. Røsshalmstranda						1
2. Stamnæsskjæret		1			5	6
3. Purkøyskjæret					2	3
4. Geitøyskjæret	1					
5. Pipøya				14	9	5
6. Småøyene S	3-4	9				10
7. Småøyene N		3				
8. Tjuvholmen	16-17			7		
9. Maurøya			27			
10. Maurøyskjæret	1					1
11. Herøya NV	7-8	14	3	1		1
12. Herøya N				15		
13. Sjøvollskjæret			1			2
14. Kavringen			6		2	10
15. Droppen	1	7-8	4	1	11	
16. Avskjæret					2	

Av erfaring fra andre områder vet vi at makrellternene gjerne skifter hekkeplass fra år til år. Dette har også blitt observert i vårt studieområde i løpet av overvåkingsperioden. En sammenstilling av hvordan temene har lagt sine kolonier i perioden er vist i tabell 6.

Tabellen viser først og fremst hvor uforutsigbar plasseringen av koloniene er fra år til år, og dermed hvor vanskelig forvaltningen av ternene er i praksis.

Hekkesuksess

Årets hekkesesongen kan betegnes som god for de fleste arter, men bildet er ikke entydig (se tabell 7). Sein flom, i likhet med i fjor, gjorde at de artene som legger egg tidlig - slik som knoppsvane, hettemåke og fiskemåke - klete før reirene ble oversvømt. Knoppsvana hadde sitt beste produksjonsår i området siden 1992, mens hettemåkene produserte noe bedre enn i et gjennomsnittså.

Makrellternene legger noe seinere enn disse artene, og dette førte i år til mange oversvømte reir. I tillegg gikk trolig også mange omlagte kull med i flommen som kom etter regnværet i begynnelsen av juli. Når det på toppen av dette blir sviktende produksjon pga menneskelige forstyrrelser i kolonier som ligger gunstig til med tanke på flom - slik som på Pipøya - må resultatet som helhet bli dårlig. Et notat om de mest graverende episodene på Pipøya ble skrevet av representanter fra Hole Viltutvalg i begynnelsen av juli (Fekjær & Ree 1997). Vi ser nå behov for en ytterligere skjerping av teksten på informasjonstavlene, der det også blir vist til straffebestemmelsene i viltloven, samt at tavler også må oppføres i båthavnene.

Tabell 7. Ungeproduksjon hos tre sentrale vannfuglarter i Steinsfjorden/Tyrifjorden i perioden 1992-1997, oppgitt i produserte unger pr hekkende par.

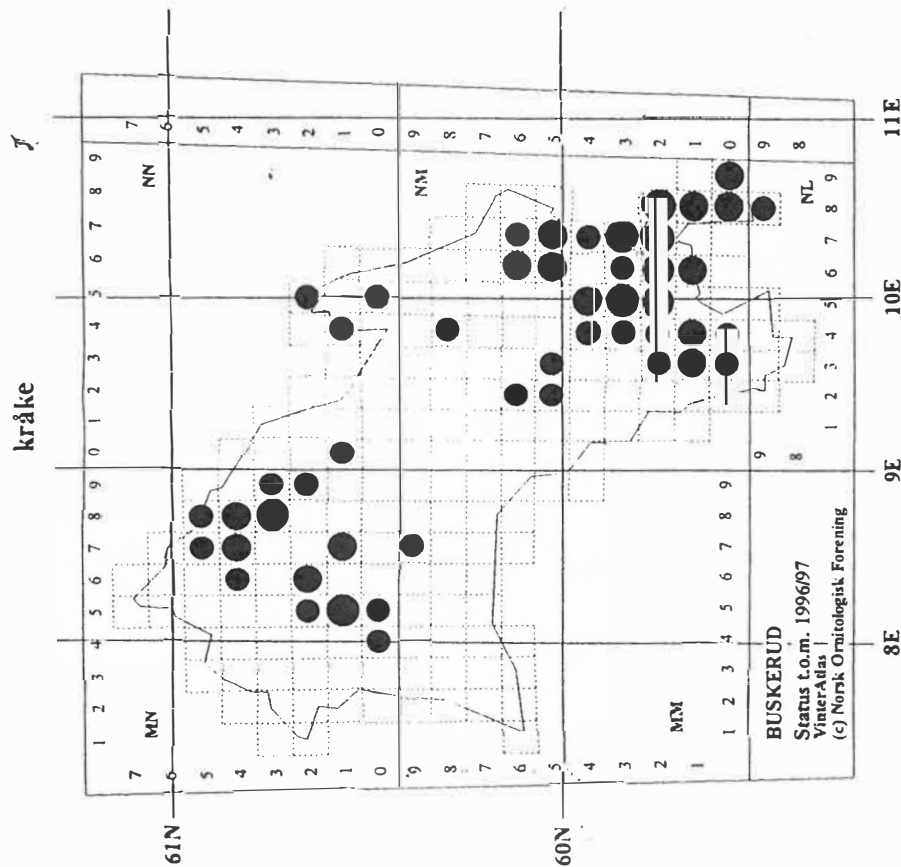
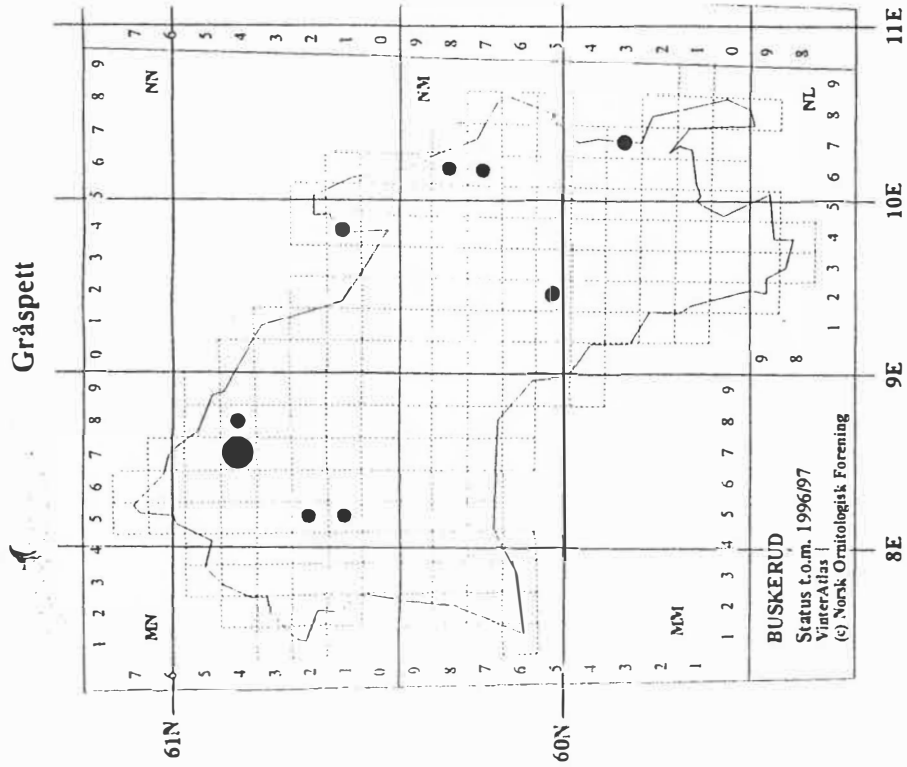
ART	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Knoppsvane	1,7	0,5	1,2	0,2	1,2	1,7
Hettemåke	0,3	2,2	0,6	0,5	1,3	1,25
Makrellterne	1,1	1,0	0,3	>0,1	1,2	0,4

Som flere tidligere år var det makrellternene på Kavringen som produserte best. Denne lokaliteten er trolig optimal for ternene, da den har gunstige områder for å legge reirene godt over normalt flomnivå, samtidig som det nesten årvisst er en større hettemåkekoloni her. Hettemåkene driver effektivt bort både

predatorer og folk som måtte ha lyst til å slå seg ned på skjæret.

LITTERATUR

- Fekjær, H. og Ree V. 1997. *Folk slår seg ned ved siden av informasjonsskiltet om makrellternehekkingen på Pipøya i Steinsfjorden*. Notat fra Hole Viltutvalg av 5.7.1997 med tillegg av 6.7.1997. 4 s.
- Larsen, B. H. 1992. *Overvåking av hekkende vannfugl i Steinsfjorden og Tyrifjorden 1992*. Norsk Ornitologisk forening, avd Buskerud. Rapport, 4 s.
- Larsen, B. H. 1993. *Overvåking av hekkende vannfugl i Steinsfjorden og Tyrifjorden 1993*. Norsk Ornitologisk forening, avd Buskerud. Rapport, 7 s.
- Larsen, B.H. 1994. *Overvåking av hekkende vannfugl i Steinsfjorden og Tyrifjorden 1994*. Norsk Ornitologisk forening, avd Buskerud. Rapport, 9 s.
- Larsen, B. H. 1995. *Overvåking av hekkende vannfugl i Steinsfjorden og Tyrifjorden 1995*. Norsk Ornitologisk forening, avd Buskerud. Rapport, 9 s.
- Larsen, B. H. og Ree, V. 1996. *Overvåking av hekkende vannfugl i Steinsfjorden og nordre del av Tyrifjorden i 1996. Fugler og natur i Buskerud. Rapport nr 3-1996*. Norsk Ornitologisk Forening, avd Buskerud. 8s.
- Ree, V. 1996. *Vær med og ta vare på sjøfuglene. Steinsfjorden og Tyrifjorden har noen av de viktigste hekkekoloniene i innlandet i Sør-Norge. Tåkeluren nr 1 1996: 3-10.*

VINTERATLAS i BUSKERUD 97/98

Vi står foran en ny sesong i VinterAtlas-prosjektet. Etter fjorårets vellykkede sesong i Buskerud hvor i alt 30 observatører deltok og sendte inn til sammen 109 skjemaer fra 74 ruter, er forventningene til årets sesong store. Buskerud har dessuten kommet på offensiven og er nå på 7. plass blant fylkene som har oppnådd mer enn 50% dekningsgrad. Men som det fremgår av vedlagte oversiktskart, er det fortsatt store udekte områder i midt fylket spesielt i kommunene Nore og Uvdal, Nes, Flå, Krødsherad, Sigdal og Rollag, og mange av øvrige ruter er dessuten dårlig undersøkt. Så her er det gode muligheter for enhver til å kunne bidra med verdifulle nye opplysninger.

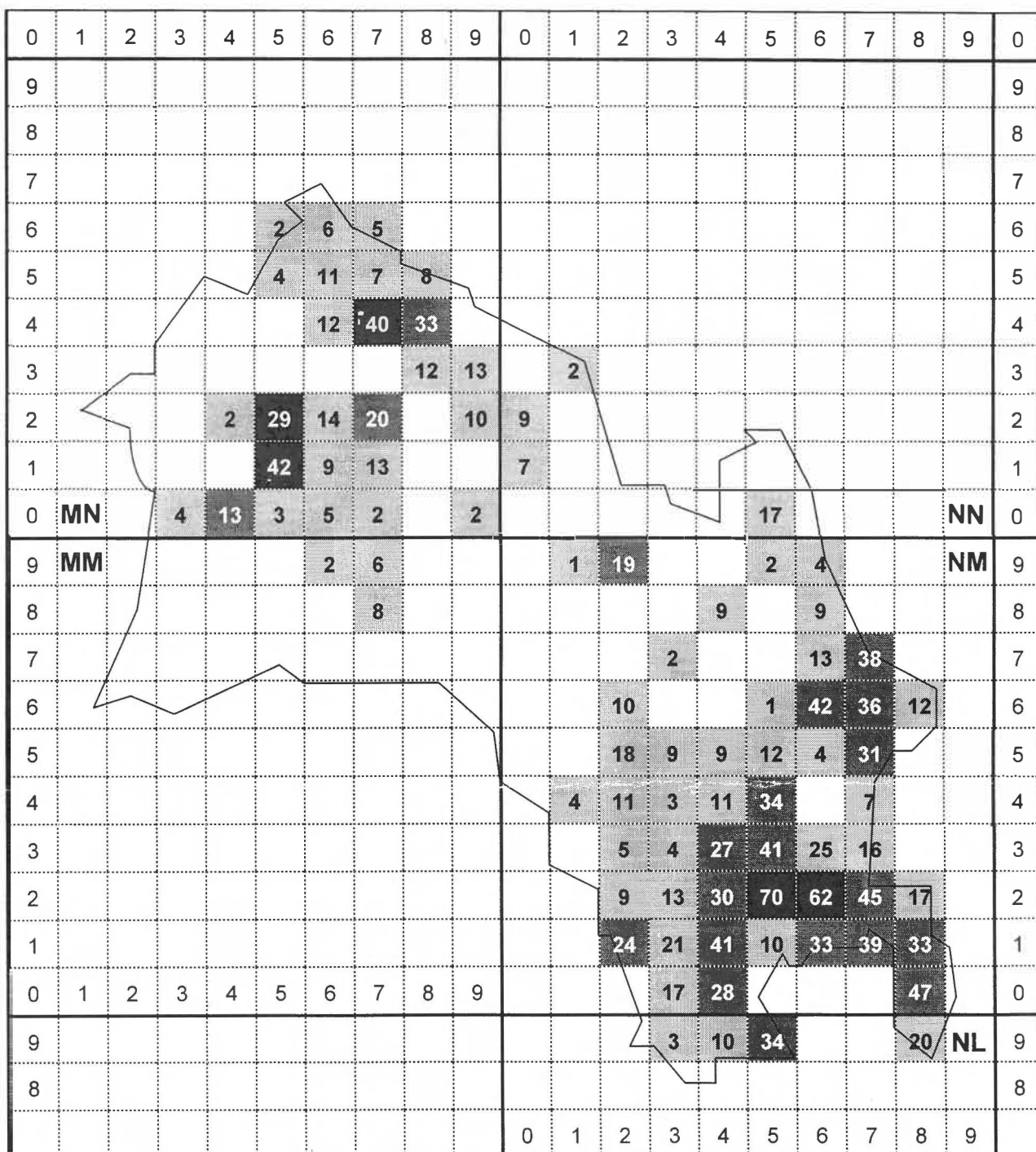
Alle opplysninger til VinterAtlas er selvfølgelig velkomne, også supplerende opplysninger fra tidligere godt undersøkte ruter. Vi oppfordrer likevel årets deltagere til å prioritere turer til udekte og dårlig dekte ruter i løpet av vinteren. Dette er viktig for å sikre størst mulig dekning før prosjektets to siste sesonger. Spesielt oppfordres lokallagene til å planlegge og koordinere sine aktiviteter i denne retningen i vinter. VinterAtlas-perioden starter for øvrig 01.12.97 og avsluttes 01.03.98. Erfaringene så langt har vist at det slettes ikke er kjedelig å se på fugl vinterstid. På landsbasis er snart 200 arter registrert, i Buskerud 102 arter. Lykke til med årets sesong!

Trenger du registreringsskjemaer eller opplysninger om prosjektet kan du kontakte fylkeskoordinatoren:

Steinar Stueflotten, Damenga 19, 3032 Drammen, tel. 32 88 36 84, mobil 913 34 123.

Gulspurv (foto: Leif Palmstrøm)

VINTERATLAS i BUSKERUD
Status per 23.07.97

Dekningsgrad etter 3 sesonger
(tall i rutene angir antall arter)

- Dårlig undersøkt
- Middels godt undersøkt
- Godt undersøkt

NYTT FRA RINGERIKE OG HOLE

Ringerikes Blad 29.09.97

Sjeldne havfugler besøker fjordene

Den arktiske fuglearten sabinemåke er nå sett både i Steinsfjorden og Tyrifjorden. Også havfuglen lomvi er nå på en sjelden gjesteopptreden i innlandet.

TORHAMMERSTAD

Trolig er det en kombinasjon av sterk vind og matmangel i sjøen som har fått havfuglene til å trekke innover i landet. Lomvien finnes nå i et stort antall over Østlandet.

- For første gang er lomvi observert i Tyrifjorden og Steinsfjorden; dette er jo en fugl som skal holde til på havet. Tirsdag så Bjørn Harald Larsen og jeg 10 lomvier på Tyrifjorden og Steinsfjorden, sier Viggo Ree i Norsk Ornitologisk Forening.

På Jarenavannet ble det observert hele 50 lomvier, og i Oslo er det såpass mange at flere av fuglene er blitt ihjelkjørt i trafikken.

Enenda mersjelden gjest ble observert av hovedfagsstudenten Vegard Bunes forleden. Han så en sabinemåke ved Vik i Hole. Tirsdag ble fuglen også observert av Viggo Ree, da var den ved Onsakervika.

- Det dreier seg om en ung sabinemåke. Denne måkearten er en arktisk art som hekker på Grønland, og av og til på Svalbard. Arten er sett 60 ganger i fastlands-Norge, men det er første gang den er observert i Buskerud, sier Viggo Ree.

Sabinemåken har mye til felles med hettemåken, men den har vinger hvor svarte, hvite og grå felter dannertrekanter.

Fugletellingen som Bjørn Harald Larsen og Viggo Ree gjennomførte tirsdag, viste for øvrig at høsttrekket nå er i ferd med å ta seg opp. Det ble observert krykkje, stor-skarv, flokker med kortnebbgås, stjertender, skjeeender, horndykker, dvergmåker og store flokker med brunnakke.

Mange av fuglene flyr over Nordre Tyrifjorden på høsttrekket. Andre arter har dette våtmarksområdet som viktig mellomlandingsplass.

KIKKERTER

Vi har godt utvalg i alle priser og størrelser. Zeiss - Swarovski - Japanske - Russiske

ALLE PRISKLASSER

SYNSSENTERET

SPIVEN

Storgata 20, 3600 Kongsberg. Tlf. 32 73 17 48

Bondebladet 17. september 1997

Tellinger av vannfugler i Tyrifjorden

●● Vannfugler i Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem skal nå hver eneste tirsdag i et helt år framover telles av ornitologiske eksperter. Formålet med denne omfattende tellingen er å registrere så nøyaktig som mulig hvor mange fugler og hva slags fugler som oppholder seg i dette store våtmarksområdet. Telling i dette våtmarksområdet er blitt spesielt aktuell etter at ett

av trasévalgene for den påtenkte Ringeriksbanen (Bergensbanens forkortelse) går gjennom dette området. Norske vernemyndigheter ønsker å dokumentere så fylldig som mulig hva som finnes av vannfugl i området. Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem ble i mars i fjor inkorporert i den internasjonale Ramsar-konvensjonen som er særlig verneverdig område. Under

registreringene hittil har man registrert mellom 1400 og 1500 vannfugler hver telledag. Fugleekspertene regner med at over halvparten av vannfuglene i området oppholder seg utenfor fuglereservatene. Derfor er det grunn til å tro at fuglereservatene kan bli utvidet når fullstendige resultater av de omfattende tellingene foreligger.

Med fugl i fokus

**Mr. Fiskumvannet personlig, Jon Ludvig Hals.
Har pr. 1. desember passert 80 turer til vannet i år.**

NYTT FRA NOF ØVRE EIKER LOKALLAG**Medlemsmøte 1. september**

Medlemmenes eget møte. 18 personer møtte.

Medlemsmøte 29. september

Svein Dale holdt lysbildekåseri om hortulan. 23 personer møtte.

Medlemsmøte 27. oktober

Nyvalgt leder i NOF, Knut Eie, holdt lysbildeforedrag om fuglelivet i Australia. 30 personer møtte.

Utsira

4 medlemmer av foreningen var på tur til Utsira i dagene rundt helga 27.-28. september. De hadde en veldig fin tur med flere nye arter.

Møtekalender 1. halvår 1998.

Årsmøtet holdes mandag 5. februar på Ungdomsheimen i Vestfossen. Ellers er det medlemsmøter 2. mars, 30. mars og 27. april. Aktivitetsprogram blir satt opp etter årsmøtet.

BUSKERUD RUNDT**Sangsvaner**

2 sangsvaner ble allerede 1. september observert ved Hostvedt ved Lågen av Anders Hals.

Sabinebåke

Første observasjon av sabinemåke i Buskerud ble gjort av Vegard Bunes i Steinsfjorden 20. september. Samme dag ble også krykkje og dvergmåke sett samme sted.

Storjo

Storjo er i høst observert på Fiskumvannet. Ikke noe vanlig observasjon, meget sjelden.

Alkekonge

Gunnar Beggerud i Passebekk fikk overlevert en alkekonge som hadde havarent i Kongsberg 1. november. Fuglen kom seg etterhvert og ble overlevert Leif Palmstrøm som fraktet den til Sundhaugen. Her ble den sluppet ut i Eikern hvor den fant seg vel til rette. Hvordan det senere gikk med fuglen er det ingen som vet.

Sidensvans

Sidensvansen er på plass i Buskerud. En stor flokk ble observert på Åssiden i Drammen 12. november.

C - BLAD

Returadresse:
NOF avd. Buskerud
v/Terje Bakken
Kongleveien 21
3055 Krokstadelva

A5 --- A4 HEFTER

VINDUSPOSTEN

Håndbøker
Tidsskrifter
Manualer
Prislister

MEDLEMSBLADET

Kataloger
Skoleaviser
Programmer
Medlemsblader

STOKKE TRYKK

Stokke Trykk - 3175 Ramnes
Tlf.: 33 39 79 09 - Fax: 33 39 78 59 - Mob.: 915 14 311

Organ for Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Buskerud